

Vuosikertomus 2024

Vantaanjoen ja Helsingin seudun
vesiensuojeluyhdistys ry

Vuosikertomus 2024

11.3.2025

Laatijat: Anu Oksanen (toim.)

Kannen valokuvat: VHVSY

Sisällysluettelo

1	Yhteenveto	5
2	Yhdistyksen jäsenistö	6
3	Hallinto.....	7
3.1	Yhdistyksen kokoukset	7
3.2	Hallitus 2024.....	7
3.3	Tilintarkastajat.....	8
3.4	Hallituksen työvaliokunta ja jaostot	9
3.5	Vantaanjoki-neuvottelukunta	10
3.6	Henkilökunta ja toimisto	13
3.7	Yhdistyksen strategiatyö	14
4	Vesistötutkimukset	15
4.1	Sää ja virtaamaolosuhteet.....	15
4.2	Jokivesien laatu yhteistarkkailualueella	17
4.3	Vantaanjoen kalatalous- ja pohjaeläintarkkailu	19
4.4	Muut vesistö- ja hulevesitarkkailut ja -seurannat	20
5	Jätevesitutkimukset	21
5.1	Jätevesien tarkkailu	21
5.1.1	Jätevedenpuhdistamoiden toiminta	22
5.1.2	Lietetutkimukset	23
6	Pohjavesitarkkailut ja -asiantuntijatehtävät.....	23
7	Jokitalkkaritoiminta	24
7.1	Vantaanjoen vaelluskalojen luotaus -hanke 2023–2024.....	26
8	Uudenmaan vesistökunnostusverkosto	26
9	Hanketoiminta	27
9.1	Maatalouden vesiensuojeluhankkeet	27
9.1.1	Kestävä vesien hallinta Lepsämänjoen yläosan valuma-alueella, VELEVA-hanke 2023–2024	27
9.1.2	Hilkku 2024–2027.....	28
9.1.3	Palojoki palaa! -hanke 2024–2026.....	29
9.2	Ikuisuuskemikaalit pois kierrosta 2024–2025	29
9.3	Haja-asutuksen vesihuolto	30
9.3.1	Hajajätevesineuvonta.....	31
9.4	Räätälöityjä tehostamistoimia puhdistamoilla ja puhdistamonhoitajien koulutus	31
9.5	Hulevesiprojekti.....	31
9.5.1	Hulevesien hallinnan toimintamallin jalkautus Uudellamaalla, HULEVET-hanke 2023–2025	32
10	Vesiensuojelun yleinen edistäminen.....	33
10.1	Lausunnot ja asiantuntijatoiminta.....	33
10.2	Viestintä ja tiedottaminen.....	33
10.3	Seminaarit ja koulutuspäivät	36

10.4	Julkaisutoiminta.....	36
10.4.1	Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:n julkaisusarja	36
10.4.2	Yhdistyksen raportit	36
10.4.3	Muut julkaisut	38
11	Osallistuminen koulutukseen	38
12	Toiminta Suomen vesiensuojelun keskusliitto ry:ssä	40
13	Tilinpäätös	42

1 Yhteenveto

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry on perustettu vuonna 1963, kun Vantaanjoen varren kunnat ja teollisuuslaitokset päättivät vapaaehtoisesti lähteä torjumaan joen huolestuttavaa saastumista. Kuuden vuosikymmenen aikana veden laatu Vantaanjoessa ja sen sivuhaaroissa on selvästi parantunut, mutta tehtävää riittää edelleen. Vuosi 2024 oli yhdistyksen toiminnassa tuttuun tapaan hyvin aktiivinen: Jo 1960- ja 1970- luvulla aloitetut puhdistamo- ja Vantaanjoen yhteistarkkailut jatkuivat tuottaen olennaista tietoa toiminta-alueen vesien tilasta, mikä osaltaan mahdollisti tehokkaasti kohdennetun ja aikaansaavan hanketoiminnan. Yhdistys jatkoi virkistyskäytön edistämistä ja haki ympäristökasvatustyölle rahoitusta, jotta voisi vastata kentän toiveisiin nykyistä laajamittaisemmasta ympäristökasvatustyöstä. Hajakuormituksen torjuntaa yhdistys teki useamman hankkeen voimin, ja uutena toimintana se käynnisti myös vesien viivytys-/ennallistamiskohteiden suunnittelun ja toteutuksen tulvien aiheuttamien ravinne- ja kiintoainekuormituspiikkien hillitsemiseksi.

Vuoden 2024 aikana yhdistys muutti Pasilasta uusiin toimitiloihin Viikin kampukselle. Aktiivisen toimitilojen kartoittamisen kautta löytyi hyvät tilat optimaalisella sijainnilla muiden tutkimuslaitosten ja yliopiston luota.

Kulunut vuosi oli yhdistyksen viestinnässä ehkä kaikkien aikojen näkyvin; etenkin yhdistyksen aloittama menestyksekkäs PFAS-yhdisteiden poistokokeilu herätti mediassa ansaittua huomiota aina Helsingin Sanomia ja Ylen TV-uutisten päälähetystä myöden.

Jokitalkkaritoiminnassa oli 10 v. juhluvuosi, jonka kunniaksi koko tähänastisesta toiminnasta valmistui koostejulkaisu. Paljon on toimia tehty kalakantojen ja virkistyskäytön eteen, ja tällä hetkellä jokitalkkaritoiminnassa työskentelee yhdistyksessä jo kaksi henkilöä sekä kausiapulaisia. Myös jokitalkkaritoiminta teki uuden viestinnän aluevaltauksen, kun yhteistyötä sosiaalisen median viestinnässä oli mm. Mikko ”Peltsi” Peltolan kanssa. Tämä toi jokitalkkarien tekemälle työlle aiempaa suurempaa näkyvyyttä. Viestintään panostus jatkuu vuonna 2025.

Uudenmaan vesistökuunnostusverkoston toiminta oli niin ikään monipuolista ja aikaansaavaa. Yhdistys teki yhteistyötä useiden eri paikallistahojen kanssa, ja toteutti ensimmäiset koeverkko-kalastuksetkin Nuksion Sahajärvellä. Nuksion Sahajärvi-seura liittyi myös yhdistyksen jäseneksi.

Vuonna 2024 Vantaanjoen keskivirtaama $22,9 \text{ m}^3/\text{s}$ oli keskimääräistä suurempi. Savisameissa jokivesissä kokonaisfosforipitoisuus on ekologisen tilan luokittelua tukeva vedenlaatuomuttaja. Hyvän tila tavoite on saavutettavissa kokonaisfosforipitoisuuden vuosikeskiarvon tasolla $60 \mu\text{g}/\text{l}$. Vantaanjoella ravinnepitoisuudet olivat alimmillaan heinä–elokuussa, jolloin mm. Vantaanjoen keski- ja alajuoksulla kokonaisfosforipitoisuus oli tavoitetasolla. Sateisen syksyn ja keskimääräistä lämpimämmän loppuvuoden aikana jokivedet samenivat voimakkaasti, hajakuormitus kasvoi ja mereen kulkeutui runsaasti kiintoainetta ja ravinteita. Puhdistamot toimivat vuonna 2024 ympäristölupien vaatimusten mukaisesti lukuun ottamatta hetkellisiä häiriöitä Riihimäen ja Nurmijärven Kirkkonylän puhdistamoilla.

2 Yhdistyksen jäsenistö

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:lle vuosi 2024 oli 61. toimintavuosi. Vesiensuojeluyhdistyksen jäsenmäärä oli 27, joista kuntajäseniä oli kahdeksan, teollisuuslaitoksia viisi ja muita jäseniä 14. Yhteenlaskettu äänimäärä ja perusmaksuysyksiköiden lukumäärä oli 917. Vuonna 2024 yhdistykseen kuuluivat seuraavat jäsenet:

Kunnat	Perusmaksuysyksiköt
Helsingin kaupunki	330
Hyvinkään kaupunki	60
Järvenpään kaupunki	60
Keravan kaupunki	45
Nurmijärven kunta	45
Riihimäen kaupunki	45
Tuusulan kunta	45
Vantaan kaupunki	160
	790
Teollisuuslaitokset	Perusmaksuysyksiköt
Anora Group Oyj	5
Oy Karl Fazer Ab	3
Finnair Oyj	5
Tikkurila Oyj	3
Versowood Oy, Riihimäen yksikkö	5
	21
Muut yhteisöt	Perusmaksuysyksiköt
Espoon seurakuntayhtymä	5
Etelä-Suomen vapaa-ajankalastajapiiri ry	1
Finavia/Helsinki-Vantaan lentoasema	5
Helsingin seudun ympäristöpalvelut, HSY	100
Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitos-kuntayhtymä	3
Kiertokapula Oy	5
MetropoliLab Oy	3
MTK-Uusimaa	1
Pääkaupunkiseudun Vesi Oy	3
Remeo Oy	3
Rinnekoti / Diakonissalaitos	5
Keski-Uudenmaan Vesi Kuntayhtymä	3
Uudenmaan liitto	3
Vantaanjoen kalatalousalue	1
	141
YHTEENSÄ	952

3 Hallinto

3.1 Yhdistyksen kokoukset

Yhdistyksen sääntömääräinen kevätkokous pidettiin Teams-etäkokouksena 23.5.2024. Yhdistyksen kokouksessa oli edustettuina 10 jäsentä äänimäärällä 809. Kokouksessa hyväksyttiin vuosikertomus vuodelta 2023 ja vahvistettiin tilinpäätös sekä myönnettiin vastuuvapaus hallitukselle ja muille tilivelvollisille. Kokouksessa päätettiin myös talousarvion 2025 puitteista ja käsiteltiin talousarvion suuntaviivoja vuosille 2026–2028.

Kokouksen jälkeen yhdistyksen kunnostusverkostokoordinaattori Anna Halonen kertoi Uudenmaan vesistö-kunnostusverkoston toiminnasta ja yhdistyksen alueellisista toimista.

Syyskokous pidettiin 20.11.2024 yhdistyksen tiloissa Lime Parkissa Pasilassa. Kokouksessa oli myös etäosallistumismahdollisuus. Syyskokouksessa oli edustettuina 13 jäsentä, joiden yhteinen äänimäärä oli 864. Syyskokouksessa hyväksyttiin yhdistyksen toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2025. Jäsenmaksun perusmaksuysikkö vuonna 2025 on 210 euroa.

Kokouksen jälkeen yhdistyksen jokitalkkari Oula Tolvanen kertoi vuonna 2023 toteutetusta Vantaanjoen ankeriasselvityksestä ja vesistöasiantuntija Paula Luodeslampi esitteli vuonna 2025 alkavaa Metsien vedet -hanketta. Helsingin kaupungilta Jari-Pekka Pääkkönen esitteli Kalojen haitta-ainepitoisuudet Helsingin edustan merialueella syksyllä 2023 ja keväällä 2024 -tutkimusten tuloksia.

3.2 Hallitus 2024

Jäsen, pj	Esa Nikunen, ympäristöjohtaja, Helsinki, puheenjohtaja
Varajäsen	Katariina Serenius, yksikönpäällikkö, Helsinki
Jäsen	Jari-Pekka Pääkkönen, tiimipäällikkö, Helsinki, varapj.
Varajäsen	Sini-Pilvi Saarnio, ympäristötarkastaja, Helsinki
Jäsen	Mika Lavia, ympäristötoimenjohtaja, Hyvinkää
Varajäsen	Markku Nieminen, projektipäällikkö, Hyvinkää
Jäsen	Miia Haikonen, projektipäällikkö/hulevesivastaava, Järvenpää
Varajäsen	Ari Kaunisto, vesilaitoksen johtaja, Järvenpää
Jäsen	Kimmo Rintamäki, vesilaitoksen johtaja, Nurmijärvi
Varajäsen	Matias Niemi, käyttöpäällikkö, Nurmijärvi
Jäsen	Elina Mäenpää, ympäristöjohtaja, Riihimäki
Varajäsen	Jarmo Rämö, vesihuoltolaitoksen johtaja, Riihimäki
Jäsen	Leena Sjöblom, ympäristökeskuksen johtaja, Tuusula
Varajäsen	Jukka Sahlakari, vesilaitoksen johtaja, Tuusula

Jäsen	Jari Viinanen, ympäristöpalveluiden päällikkö, Vantaa
Varajäsen	Tommi Wallenius, ympäristötarkastaja, Vantaa
Jäsen	Marika Orava, vesihuollon suunnittelupäällikkö, Vantaa
Varajäsen	Anna Kyytinen, suunnitteluinsinööri, Vantaa
Jäsen	Erkki Vähätörmä, kaupunkitekniikan va. toimialajohtaja, Kerava
Varajäsen	Tiina Lindström, kehittämisspäällikkö, Kerava
Jäsen	Tuomo Karppinen, Senior Sustainability Manager, Finnair Oyj
Varajäsen	Milja Karhu, ympäristöasiantuntija, Altia Oyj
Jäsen	Veli-Matti Räsänen, tehdaspäällikkö, Versowood Oy
Varajäsen	Pekka Ihantola, Senior manager, QEHS, Oy Karl Fazer Ab
Jäsen	Mari Heinonen, toimialajohtaja, toimitusjohtaja, HSY
Varajäsen	Veli-Pekka Vuorilehto, turvallisuusjohtaja, HSY
Jäsen	Reetta Ahlfors, toimitusjohtaja, MetropoliLab Oy
Varajäsen	Pentti Viitakangas, Rinnekodit Oy
Jäsen	Kari Korhonen, toimitusjohtaja, KUVESI / KUVES
Varajäsen	Markku Tiusanen, luottamushenkilö, Vantaanjoen kalatalousalue
Jäsen	Markus Eerola, luottamushenkilö, MTK-Uusimaa
Varajäsen	Hannu Routio, piirin pj, Etelä-Suomen vapaa-ajankalastajapiiri ry

Hallitus kokoontui toimintavuoden aikana neljä kertaa. Kaksi ensimmäistä kokousta 5.3.2024 ja 2.5.2024 pidettiin Teams-etäkokouksina, kolmas kokous 10.9.2024 hybridinä Lime Park/Teams ja vuoden neljäs kokous 9.12.2024 Puotilan kartanolla. Hallituksen 16 jäsenestä tai varajäsenestä kokouksiin osallistui 11–16 henkilöä. Hallituksen kokouksissa sihteerinä toimi yhdistyksen toiminnanjohtaja Anu Oksanen.

Hallituksessa käsiteltiin sääntömääräisten asioiden lisäksi mm. yhdistyksen vesiensuojelutoiminnan ja -hankkeiden tutkimusavustusten tilannetta, henkilöstöasioita sekä yhdistyksen uusien toimitilojen valintaan ja yhdistyksen noudattamaan työehtosopimukseen liittyviä asioita. Vuoden viimeisessä kokouksessa Esa Nikuselle luovutettiin Suomen vesiensuojelun keskusliiton ansioristi (nro 11), jonka liitto myönsi Nikuselle yhdistyksen esityksestä yksimielisenä.

3.3 Tilintarkastajat

Yhdistyksen tilintarkastajina toimivat HT Sanna Riihentupa ja hänen varallaan KHT Kirsi Aromäki, sekä KHT Alexandra Gallen ja hänen varallaan KHT Jyri Salokuuri.

3.4 Hallituksen työvaliokunta ja jaostot

Hallituksen työvaliokuntaan kuuluivat seuraavat henkilöt:

Esa Nikunen, Helsingin kaupunki, puheenjohtaja
Kari Korhonen, KUVESI/KUVES

Yleissuunnittelu- ja jätevesijaostojen kokoonpanot vuonna 2024 olivat seuraavat:

Yleissuunnittelujaosto

Antti Auvinen	puheenjohtaja	Vantaan kaupunki
Jaana Hietala	jäsen	Keski-Uudenmaan ympäristökeskus
Jenni Lehtonen	jäsen	Riihimäen kaupunki
Saara Rinne	jäsen	Hyvinkään Vesi
Ville Hahkala	jäsen	Helsingin kaupunki
Kaisa Salminen	jäsen	Nurmijärven Vesi
Maria Valtari	jäsen	HSY
Sirpa Penttilä	jäsen	Uudenmaan ELY-keskus
Tanja Lamminmäki	jäsen	Uudenmaan Liitto

Jätevesijaosto

Jari Hynönen	puheenjohtaja	Hyvinkään Vesi
Jukka Sahlakari	jäsen	Tuusulan Vesi
Tiina Oksanen	jäsen	Riihimäen Vesi
Matias Niemi	jäsen	Nurmijärven Vesi
Päivi Jäntti-Hasa	jäsen	Vantaan kaupunki
Marina Graan	jäsen	HSY
Sini-Pilvi Saarnio	jäsen	Helsingin kaupunki
Sara Poijärvi	jäsen	Uudenmaan ELY-keskus

Yleissuunnittelujaosto kokoontui vuoden aikana neljä kertaa. Vuoden ensimmäisen kokouksen teemana olivat vesistöalueen tarkkailut ja seurannat. Kokous pidettiin yhdessä Jätevesijaoston kanssa. Toukokuun Teams-kokouksessa tarkastettiin Vantaanjoen yhteistarkkailun yhteenveto-raportti ja sovittiin kesäkauden jatkuvatoimisten mittauksen toteutuksesta. Syksyllä jaosto tutustui PFAS-yhdisteiden poistoon Savion puhdistuskontilla ja marraskuun kokous keskittyi hule-vesiasioihin kunnissa.

Yleissuunnittelujaoston kokoukseen yhdistyksestä osallistuivat limnologi Heli Vahtera (sihteeri) ja Anu Oksanen.

Kuva vas. Yleissuunnittelujaosto tutustui Ikuisuuskemikaalit pois kierrosta -hankkeessa toteutettuun PFAS-yhdisteiden poistokokeiluun Saviolla 5.9.2024.

Jätevesijaosto piti vuonna 2024 kolme kokousta, joista ensimmäinen pidettiin tammikuussa yhdessä yleissuunnittelujaoston kanssa teemana vesistöalueen tarkkailut ja seurannat. Huhtikuun kokous järjestettiin HSY:n Viikinmäen jätevedenpuhdistamon neuvottelutiloissa. Kokouksessa käsiteltiin puhdistamonhoitajien koulutuspäiviä, ajankohtaisia kuulumisia puhdistamoilta sekä Sari Front Helsingin kaupungin ympäristöterveysyksiköstä esitteli Helsingin ympäristöterveyden toimintaa ja Vantaanjoen uimarantojen tilaa terveydensuojelun näkökulmasta.

Vuoden kolmas kokous pidettiin lokakuussa yhdistyksen Pasilan toimitiloissa. Ajankohtaisten asioiden lisäksi Jari Hynönen esitteli Hyvinkään Kaltevan puhdistamolle rakennetun jälkikäsitelystä, nk. tertiäärivaiheen, joka koostuu kangassuodattuksesta ja UV-hygienisoinnista. Vierailijaesitelmänä kuultiin Geologian tutkimuskeskuksen Marie-Amélie Pétrén esitys juuri käynnistyneestä PFAS-yhdisteisiin liittyvästä Vantaanjoen valuma-alueella toteutettavasta hankkeesta ”EMERGING-FLOW: Transport and fate of emerging contaminants (PFAS) in Finnish groundwaters and their implications on drinking water supplies and the Baltic Sea”.

Kokousten lisäksi jätevesijaosto tutustui joulukuussa Anoran Oyj:n Rajamäen alkoholijuomatehtaan toimintaan Anoran ympäristöasiantuntija Milja Karhun opastuksella.

Jätevesijaoston sihteerinä toimi vesiensuojeluyhdistyksen ympäristöasiantuntija Jari Männynsalo ja kokouksiin osallistui myös Anu Oksanen.

Kuva vas.
Jätevesijaostolaisia tutustumassa 5.12.2024 Anoran toimintaan Milja Karhun (toinen vasemmalta) johdolla.

3.5 Vantaanjoki-neuvottelukunta

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:ssä on toiminut yleishyödyllinen Vantaanjoki-neuvottelukunta vuodesta 2006 lähtien. Neuvottelukuntaa edelsi Vantaanjoki-projekti, joka siirtyi yhdistykseen Uudenmaan liitosta vuonna 2001.

Neuvottelukunnan tehtävänä on edistää yhteistyötä ja tiedonvälitystä alueen eri toimijoiden välillä vesiensuojelua, luonnon monimuotoisuutta, virkistyskäyttöä ja vedenhankintaa koskevissa projekteissa, sekä edistää toimenpiteiden yhteensovittamista vesistöalueella. Neuvottelukunnassa ovat edustettuina vesien käyttöön, suojeluun ja tilaan vaikuttavista keskeisistä valtion ja kuntien viranomaisista ja joen käyttöön liittyvistä eri intressitahoista. Neuvottelukunnan tekemät ehdotukset käsitellään yhdistyksen hallituksessa.

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen hallituksen nimesi keväällä 2022 yhteistyötahoiltaan saamien ehdotusten pohjalta vuosille 2022–2025 Vantaanjoki-neuvottelukunnan viidennen toimikauden kokoonpanon.

Neuvottelukunnan viidennen toimikauden toiminnan painopiste oli vesiensuojeluyhdistyksessä neuvottelukunnan johdolla vuonna 2017 laaditun Vantaanjoen toimenpideohjelman 2017–2027 ja siitä vuonna 2024 laaditun väliarvioinnin toimenpiteiden edistäminen.

Yhdistyksen hallituksen nimeämän Vantaanjoki-neuvottelukunnan viidennen toimikauden 2022–2025 kokoonpano oli seuraava:

Jäsen (pj.): Kari Korhonen, Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä
Varajäsen: Teemu Järvinen, Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä

Jäsen: Tanja Lamminmäki, Uudenmaan Liitto

Jäsen: Sonja Lahtinen, Lopen kunta

Jäsen: Toni Haavisto, Hausjärven kunta

Jäsen: Esme Manns, Uudenmaan ELY-keskus, E-vastuualue

Varajäsen: Tobias Bruce, Uudenmaan ELY-keskus, E-vastuualue

Jäsen: Tapio Reijonen, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus (eläköityi vuonna 2024)

Varajäsen: Jaana Hietala, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Jäsen: Päivi Sundman, Riihimäen kaupunki

Varajäsen: Jenni Lehtonen, Riihimäen kaupunki

Jäsen: Jukka Ihalainen, Hyvinkään kaupunki

Varajäsen: Silja Suominen, Hyvinkään kaupunki

Jäsen: Elina Laine, Hämeen ELY-keskus

Varajäsen: Paula Mustonen, Hämeen Liitto

Jäsen: Anna Kyytinen, Vantaan kaupunki

Varajäsen: Tommi Wallenius, Vantaan kaupunki

Jäsen: Kari Stenholm, Virtavesien hoitoyhdistys ry

Varajäsen: Joonas Tammivuori, Virtavesien hoitoyhdistys ry

Jäsen: Marja Peltomäki, Vantaanjoen kalastusalue

Varajäsen: Eero Mattila, Vantaanjoen kalastusalue

Jäsen: Jari-Pekka Pääkkönen, Helsingin kaupunki

Jäsen: Mikko Koivurinta, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalouspalvelut

Varajäsen: Perttu Tamminen, Varsinais-Suomen ELY-keskus kalatalouspalvelut

Jäsen: Antti Mäntykoski, Uudenmaan Ely-keskus, Y-vastuualue

Varajäsen: Johan Sundberg, Uudenmaan Ely-keskus, Y-vastuualue

Jäsen: Harri Myllyniemi, SLL Uudenmaan piiri

Varajäsen: Esa Lehtinen, SLL Uudenmaan piiri

Jäsen: Marko Viljanen, Nurmijärven kunta

Varajäsen: Tapani Maijala, Nurmijärven kunta

Jäsen: Markku Hirn, Keravan Latu ry

Varajäsen: Reino Ruotsalainen, Keravan Latu ry

Jäsen: Mari Heinonen, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä

Varajäsen: Aninka Urho, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä

Jäsen: Sam Borup, MTK-Uusimaa

Vantaanjoki-neuvottelukunnan puheenjohtajana toimi Keski-Uudenmaan Veden toimitusjohtaja Kari Korhonen, varapuheenjohtajana Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen toiminnanjohtaja Anu Oksanen ja sihteerinä yhdistyksen ympäristöasiantuntija Asko Särkelä. Vuoden 2024 lopussa neuvottelukunnan uudeksi puheenjohtajakasi valittiin Vantaan kaupungin suunnitteluinsinööri Anna Kyytinen.

Neuvottelukunta kokoontui vuoden 2024 aikana kolme (3) kertaa. Etäkokouksena 13.6.2024 vuoden ensimmäisessä kokouksessa vesiensuojeluyhdistyksen vesistökunnostuskoordinaattori Anna Halonen esitteli Uudenmaan vesistökunnostusverkostohankkeen toimintaa sekä huhtikuun alussa 2024 käynnistyneen Palojoki-palaa! -hankkeen sisältöä ja siinä suunnitteilla olevia toimia.

Valuma-alueen purotalkkaritoiminnan edistämiseksi perustetun työryhmän jäsenet esittelivät toiminnan edistämiseksi tehtyjä ja suunnitteilla olevia toimia. Asia oli jo vuonna 2024 neuvottelukunnan kokouksissa voimakkaasti esillä. Tämän esimerkillisen toimintamuodon laajentamista alueen kuntiin pidetään hyvin tärkeänä. Tavoitteena on, että Vantaan kaupungin esimerkillinen purotalkkaritoiminta laajenisi vesistöalueen muihinkin kuntiin. Tämän asian käsittely oli vuoden 2023 tapaan esillä kaikissa vuoden 2024 neuvottelukunnan kokouksessa.

Vuoden toinen neuvottelukunnan kokous järjestettiin Nurmijärven Myllykoskelle suuntautuneen maastoretken ja sen jälkeen hybridikokouksena Nurmijärven kunnantalon tiloissa järjestetyn kokouksen merkeissä. Maastoretkelle osallistui neuvottelukunnan jäsenten lisäksi yllätysvieraina Mikko ”Peltsi” Peltonen.

Kokouksessa esiteltiin Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen sekä Keravan ja Vantaan kaupunkien yhdessä elokuussa 2024 käynnistämää Ikuisuuskemikaalit pois kierrosta

-hanketta. Hankkeessa selvitetään PFAS-yhdisteiden levinneisyyttä Rekolanajan yläjuoksulla ja yhdisteiden kulkeutumisreittejä alueen pinta- ja pohjavesiin sekä kokeillaan keinoja saada PFAS-yhdisteitä pois kierrosta ennen niiden leviämistä tunnetusta päästölähteestä laajemmalle.

Toisena kokouksen pääaiheena Nurmijärven vesilaitoksen johtaja Kimmo Rintamäki esitteli Nurmijärven kirkonkylän uuden jätevedenpuhdistamon rakentamissuunnitelmia ja aikataulua. Hanke tulee olemaan Nurmijärven Veden tulevan vuosikymmenen merkittävin investointi.

Vuoden kolmannessa 3.12.2024 Teams-kokouksena järjestetyssä neuvottelukunnan kokouksessa Suomen ympäristökeskuksen Anna-Kaisa Ronkanen esitteli DIWA-konsortion taustoja, tavoitteita, sisältöä ja siinä tehtäviä toimenpiteitä. Digital Waters (DIWA) tutkimuksen lippulaiva on tutkimus- ja vaikuttavuuskonsortio, jonka tavoitteena on toteuttaa palvelusovelluksia, jotka pyrkivät kuvamaan digitaalisesti fyysistä maailmaa ja toimintaa, sekä luomaan siitä ennustuksia (*termi digitaaliset kaksoset*) kuudesta valuma-alueesta eri puolella Suomea. Yksi keskeisimmistä hankkeen valuma-alueista on Vantaanjoen valuma-alue.

Toisena kokouksen pääaiheena Vantaan kaupungin johtava lupa-arkkitehti Ifa Kytösaho alusti rakentamislain sisällöstä ja siitä, miten uuden lain määräykset vaikuttavat rakentamiseen. Kuluvalla hallituskaudella ”korjattu” Rakentamislaki astuu voimaan 1.1.2025, jolloin maankäyttö- ja rakentamislain (MRL) nimi muuttuu alueidenkäyttölainsiksi. Rakentamislainsäädätään rakennusten ja rakennuskohteiden suunnittelusta, rakentamisesta ja käytöstä. Kokouksen muissa asioissa neuvottelukunnan puheenjohtaja ilmoitti, että hän luopuu neuvottelukunnan puheenjohtajuudesta ja että yhdistyksen hallitus tulee nimeämään neuvottelukunnalle uuden puheenjohtajan.

3.6 Henkilökunta ja toimisto

Yhdistyksen henkilöstö vuonna 2024 oli seuraava:

Anu Oksanen	toiminnanjohtaja
Harri Turtiainen	pohjavesiasiantuntija
Jari Männynsalo	ympäristöasiantuntija
Asko Särkelä	ympäristöasiantuntija
Marja-Liisa Eriksson	taloussihteeri
Oula Tolvanen	jokitalkkari
Heli Vahtera	limnologi
Paula Luodeslampi	vesistöasiantuntija
Anna Halonen	kunnostusverkostokoordinaattori (äitiysvapaalla 2.12.2024 alkaen)

FM Reetta Lehto toimi vesistötalkkarina 1.1.-31.12.2024 sijaistaen osin yhdistyksen jokitalkkaria ja toimien mm. HULEVET-hankkeen koordinaattorina. Yhdistyksen jokitalkkari Oula Tolvanen oli vanhempainvapaalla 5.2.-12.5.2024 ja teki sen jälkeen 50 % työaikaa.

Heta Ulmanen oli yhdistyksessä pohjavesiharjoittelijana 2.1.-31.3.2024 ja jatkoi tämän jälkeen tutkimusavustajana 1.4.-10.5.2024. Hän työskenteli tutkimusavustajana myös 1.10.-31.12.2024

sijaistaen 22.10.-4.11.2025 isyysvapaalla ollutta pohjavesiasiantuntija Harri Turtiaista ja avustajan pohjavesiraportoinneissa ja yhdistyksen Ikuisuuskemikaalit pois kierrosta -hankkeessa.

Elli Sääskilahti työskenteli yhdistyksessä 21.5.-30.6.2025 tutkimusavustajana lähinnä jokitalkkaritoinnassa. Ville Alanen oli koulutussopimuksella yhdistyksessä harjoittelussa 8.8.-4.10.2024 jokitalkkaritoinnassa.

Yhdistyksen toimipiste oli joulukuun puoliväliin saakka Itä-Pasilassa, Lime Park -rakennuksessa. Yhdistyksen osoite oli Ratamestarinkatu 7 b (3. krs), 00520 Helsinki. Yhdistys muutti 16.12.2024 uusiin toimitiloihin Helsingin yliopiston Viikin kampukselle osoitteeseen Latokartanonkaari 3 (E-talo 2.krs), 00790 Helsinki.

Yhdistyksen sähköpostiosoite vhvsvy@vantaanjoki.fi. Henkilökunnan sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@vantaanjoki.fi, puhelinnumerot löytyvät yhdistyksen verkkosivuilta www.vantaanjoki.fi. Facebook-osoite on www.facebook.com/vhvsvy sekä Instagram-tilit [vantaanjoenhelmi](https://www.instagram.com/vantaanjoenhelmi) ja [jokitalkkarit](https://www.instagram.com/jokitalkkarit). Toiminnanjohtajalla on yhdistyksen ja vesiensuojelun asioiden viestintään keskittyvä X-tili [@AnuOksanenVHVSY](https://twitter.com/AnuOksanenVHVSY).

3.7 Yhdistyksen strategiatyö

Yhdistyksessä vuonna 2022 aloitetun strategiatyön tuloksena vuonna 2023 valmistui yhdistykselle visio, missio ja arvot, nämä on esitetty alla.

VISIO

Vantaanjoen valuma-alueen vesistöjen tila on hyvä.

MISSIO

Yhdistys edistää Vantaanjoen vesistön hyvää tilaa ja sitä ympäröivän luonnon elinvoimaisuutta.

Parannamme Vantaanjoen valuma-alueen vesien tilaa hankkeilla ja valistustyöllä sekä toteuttamalla tarkkailuja. Edistämme alueen virkistyskäyttöä luonnon monimuotoisuus huomioon ottaen.

ARVOT

Tutkiva ja osaava

Puolueeton ja avoin

Aktiivinen yhteistyökumppani

Vuonna 2023 valittiin toistaiseksi strategian painopistealueiksi 1) viestintä, 2) hajakuormituksen hillintä ja 3) digitalisaatio. Yhdistys on strategian mukaisesti panostanut vuonna 2024 aiempaa enemmän etenkin hankeviestintään; viestinnästä yleisesti on kerrottu tarkemmin vuosikertomuksen kappaleessa 10.2. Hajakuormituksen hillitsemiseksi yhdistys on aktivoitunut myös vesien viivytys/ennallistamiskohteiden suunnittelussa ja toteutuksessa, jotta tulvia ja niiden aiheuttamaa kiintoaine ja ravinnekuormitusta vesiin saadaan hillittyä. Näistä toimista on kerrottu lisää mm. kappaleissa 9.1.1 ja 9.1.3.

4 Vesistötutkimukset

Vesistötutkimusten tavoitteena on täyttää viranomaisten kuormittajille antamat tarkkailuvelvoitteet sekä kerätä vesien tilaa koskevaa perustietoa ja arvioida vesien käyttökelpoisuutta - niin raakavetenä kuin virkistyskäytön kannalta - sekä vesiensuojelutoimenpiteiden tarvetta. Vesistön tilan kehittymisen arviointi perustuu pitkäaikaisen seurantatiedon hyväksikäyttöön. Tällaisen tiedon hyödyntäminen on tarpeen vesienhoitolain toteuttamisessa sekä ilmaston lämpenemisen vaikutusten havaitsemisessa. Vantaanjoki on pääkaupunkiseudun 1,3 miljoonan ihmisen vararaakavesilähde ja noin miljoonan ihmisen lähivirkistysalue, joten ajantasainen tieto joen tilasta on jatkuvasti tarpeen.

Vantaanjoen yhteistarkkailuun osallistuvat tahot olivat Riihimäen Vesi, Hyvinkään Vesi, Nurmijärven Vesi, Nurmijärven kunta, Rinnekodit Oy, Versowood Oy/Riihimäki, Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä, Ilmailulaitos Finavia/Helsinki-Vantaan lentoasema, Hyvinkään kaupunki, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, Tuusulan kunta, Vantaan kaupunki ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut.

Vuoden 2024 keväällä ilmestyi Vantaanjoen yhteistarkkailun raportti, jossa käsiteltiin vuoden 2023 vedenlaatutulokset tarkkailualueelta ja tarkastellaan vesistöön johdetun jätevesikuormituksen vaikutuksia jokivesien laatuun.

Vuosi 2024 oli tarkkailussa nk. laaja tarkkailuvuosi, jolloin vesinäytteitä otettiin pääuomien lisäksi myös pienistä sivu-uomista. Purohavaintopaikoilla perustarkkailukertoja oli 3–5 ja jokihavaintopaikoilla 5–12. Kevään ja syksyn ylivirtaamajaksoilla Vantaanjoen alajuoksulta otettiin lisänäytteitä, jotka Uudenmaan ELY-keskuksen seurantanäytteiden kanssa täydensivät aineistoa, josta laskettiin Vantaanjoen Suomenlahteen kuljettama ravinnekuorma. Vantaanjoen yläjuoksulla Riihimäellä jokiveden laatua, mm. happipitoisuutta ja sameutta, mitattiin jatkuvatoimisesti 15.7.—16.9.2024.

Vuonna 2024 Vantaanjoen yhteistarkkailuun kuului perifytonin piilevätarkkailu, jonka näytteet otettiin 12 kosken kivikoista syyskuussa.

4.1 Sää ja virtaamaolosuhteet

Vuosi 2024 alkoi Suomessa kylmässä ja lumisessa säässä. Maan etelä- ja keskiosassa lunta oli paikoitellen yli kaksinkertainen määrä keskimääräiseen verrattuna. Talvikausi eli joulukuu–helmikuu oli 0–3 astetta keskimääräistä kylmempi, vaikka jo helmikuussa sää lauhtui. Maaliskuu oli keskimääräistä lauhempi ja pilvisempi kuukausi. Etelä-Suomeen virtasi maaliskuun lopulla vuodenaikaan nähden jo hyvinkin lämmintä ilmaa ja lumien sulaminen voimistui ja maaliskuun päättyessä Etelä-Suomessa oli laajalti lumetonta.

Kevätsäätä Suomessa sävyttivät takatalvet, mutta huhtikuu päättyi kuitenkin lämpimänä, kun etelästä virtasi 29.4. jälleen hyvin lämmintä ilmaa. Toukokuun puolivälissä oli kesän ensimmäiset hellepäivät.

Kesäkausi eli kesä–elokuu oli Suomessa erittäin lämmin: poikkeama keskiarvoon oli 1–4 astetta. Sademäärä maan eteläosassa jäi keskiarvon alle. Euroopassa kesä oli Copernicus-ilmastopalvelun mukaan tilastojen toiseksi lämpimin.

Syyskuu viimeisteli lämpimän kesäkauden ja lokakuun puolella terminen kesä jatkui vielä paikoin merialueilla. Syys–marraskuun jakson keskilämpötila oli koko maassa 1–3 astetta keskimääräistä korkeampi eli harvinaisen lämmin. Marraskuun lopulla Jari-myrskyn tuomana maan etelä- ja keskiosiin muodostui yleisesti 10–30 senttiä paksu lumipeite. Nämä lumet sulivat hyvin nopeasti sään lauhtuessa rajusti 25.11. Lumen sulamisen ja sateiden yhteisvaikutuksesta muodostui laaja-alainen syystulva. Maailmanlaajuisesti syys–marraskuu oli Copernicus-palvelun tilastoissa toiseksi lämpimin, ykkössijaa pitää vuosi 2023.

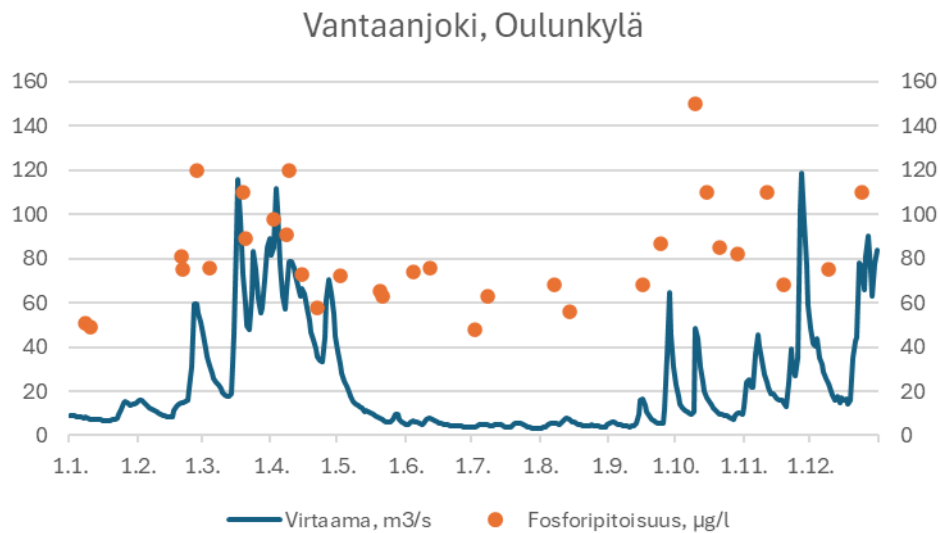
Joulukuussa sää jatkui keskimäärin lauhana, vaikka välillä pakkasen kiristyi. Lumen sadanta ja sulanta vaihtelivat joulukuussa, ja vuoden päättyessä alue oli lähes lumeton. Vuosi 2024 oli suuressa osassa maata 0,5–1,5 astetta keskimääräistä lämpimämpi: Ilmatieteen laitoksen pitkän ajan tilastojen mukaan monin paikoin harvinaisen lämmin, maan eteläosassa sekä Pohjois-Lapissa jopa poikkeuksellinen.

Kuva 4.1. Vuoden 2024 sadesummat ja ilman keskilämpötilat Helsinki-Vantaan lentoasemalla. Vuoden 2024 sadesumma oli Vantaalla 784 mm ja Hyvinkäällä 745 mm. Tiedot: Ilmatieteen laitos /Avoin data 3.2.2025.

Vantaanjoella kevätylivirtaamakausi alkoi maaliskuun puolivälissä ja uudelleen huhtikuun alussa, jolloin korkeimmat vuorokausivirtaamat jäivät edelleen alle joen keskiylivirtaaman tason (129 m³/s). Toukokuussa jokien vedenpinnat laskivat nopeasti ja pysyivät alivesikauden tasolla aina syyskuun puoliväliin asti. Sateisen syksyn aikana joen virtaama nousi useaan otteeseen, mutta vasta marraskuun lopulla lähelle keskiylivirtaaman tasolle. Vuosi päättyi ylivirtaamajaksoon lumien sulettua.

Vuonna 2024 Vantaanjoen keskivirtaama (22,9 m³/s) oli keskimääräistä suurempi. Sateisen syksyn aikana jokivedet samenivat voimakkaasti ja mereen kulkeutui runsaasti kiintoainesta ja ravinteita (kuva 4.2).

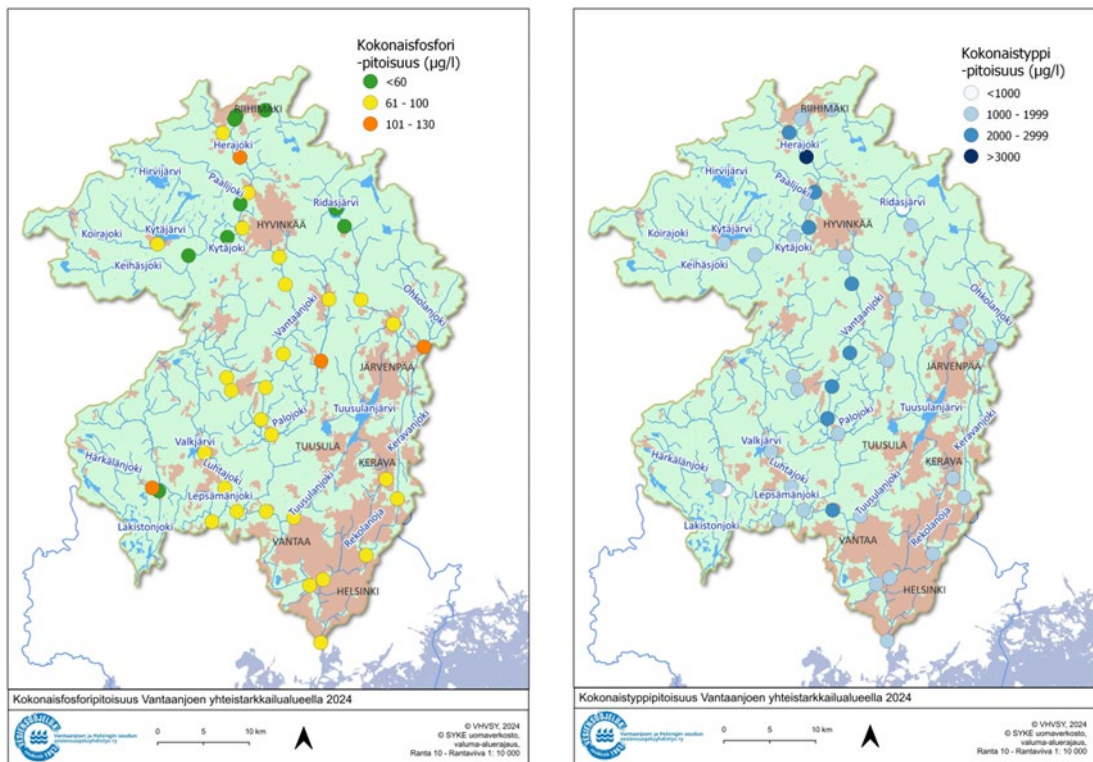
Kuva 4.2. Vantaanjoen vuorokausikeskivirtaama (m^3/s) Helsingin Oulunkylässä vuonna 2024 ja näytteenottoajankohdat Vanhankaupunginkoskessa. Virtaamatiedot SYKE/Avoin tieto, 24.1.2025.

4.2 Jokivesien laatu yhteistarkkailualueella

Pääosalla jokialueista näytteitä otettiin seitsemän kertaa vuoden aikana. Keravanjoessa, johon johdetaan lisäettä kesäisin, otettiin näytteet lisäksi heinäkuussa. Vuonna 2024 talven ja kesän näytteet otettiin alivirtaamatilanteessa, jolloin pistekuormituksen vaikutus korostui. Maalis- ja huhtikuun näytekertoilla virtaamat olivat keskimääräistä vuolaampia. Loppusyksyn näytteenotto ajoittui vähäsateiseen aikaan, eikä siten kuvaa parhaiten sateisen syksyn vedenlaatua.

Savisaameissa jokivesissä kokonaisfosforipitoisuus on ekologisen tilan luokittelua tukeva vedenlaatumuuttuja. Hyvän tila tavoite on saavutettavissa kokonaisfosforipitoisuuden vuosikeskiarvon tasolla $60 \mu\text{g/l}$. Seuraavissa kartoissa esitetään yhteistarkkailuaineistosta lasketut kokonaisravinnepitoisuuksien keskiarvot havaintopaikkakohtaisesti vuonna 2024 (kuva 4.3). Ravinnepitoisuudet olivat alimmillaan heinä–elokuussa, jolloin mm. Vantaanjoen keski- ja alajuoksulla kokonaisfosforipitoisuus oli tavoitetasolla. Kytä- ja Keihäsjoessa sekä Vantaanjoen ja Keravanjoen latvavesissä fosforipitoisuuksien vuosikeskiarvot olivat myös tavoitetasoa. Voimakkaan savisaameissa Härkälänjoessa ja Ohkolanjoessa fosforipitoisuudet olivat korkeita.

Vesistöalueen typpipitoisuudet ovat korkeimpia jätevesien purkualueilla. Ridasjärveen kesäisin tuleva lisävesi laskee Keravanjoen typpipitoisuutta, joka on Vantaanjokea selvästi alempi ympäri vuoden.

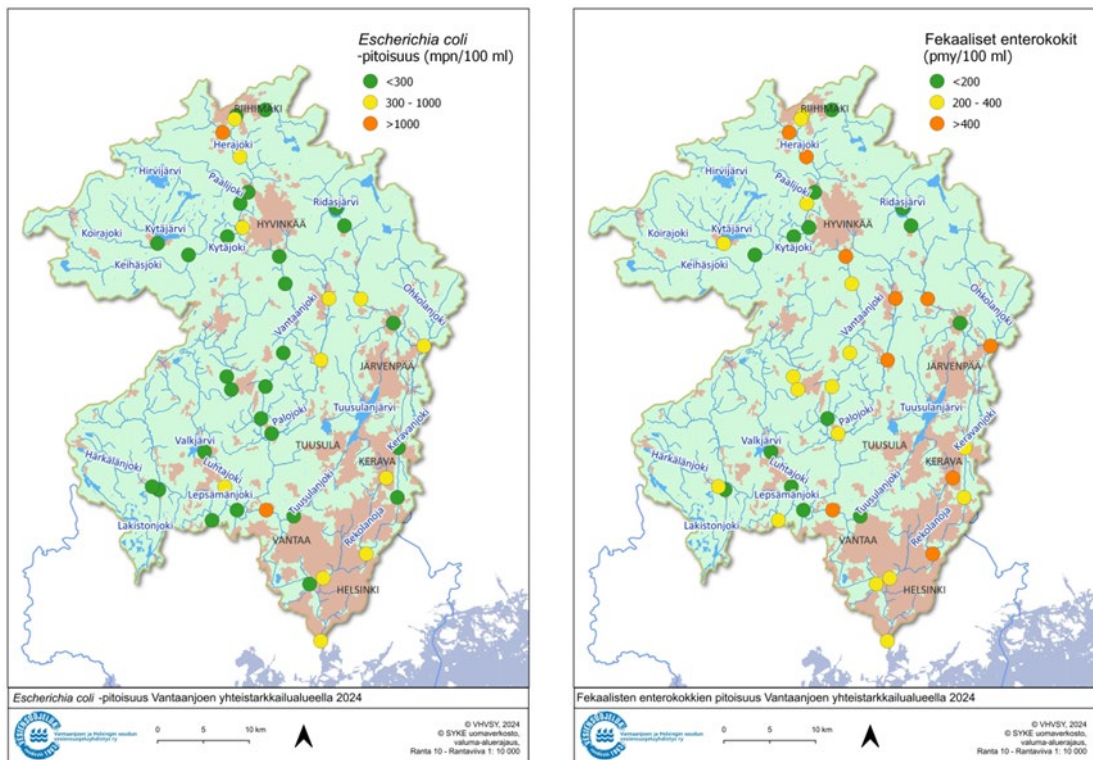
Kuva 4.3. Kokonaisravinnepitoisuuksien keskiarvot tarkkailluilla jokialueilla vuonna 2024. Kokonaisfosforipitoisuus on savisameissa jokivesissä hyvän viitearvon tasolla, kun pitoisuus alittaa 60 µg/l. Luonnontilaisissa vesissä tyyppipitoisuus on alle 1000 µg/l.

Escherichia coli on tärkeä ulosteperäisen kuormituksen indikaattoribakteeri, jonka kohonnut pitoisuus viittaa jätevesivaikutuksiin vesistössä. Vesistössä nämä bakteerit eivät lisäänty. Suolistoperäiset enterokokit ovat toinen tärkeä indikaattoribakteeriryhmä. Eläinten ulosteissa, esim. hevosten lannassa, näitä on usein *E. coli*-bakteereita enemmän ja ne säilyvät vedessä myös pidempään.

Puhdistettujen jätevesien mukana vesistöihin kulkeutuu paljon näitä indikaattoribakteereita sekä erilaisia viruksia ja muita taudinaiheuttajabakteereita. Jätevesien purkualueilla jokiveden käyttö sisältää terveysriskejä. Kalastettavan kalan käyttöä bakteeripitoisuudet eivät rajoita.

Seuraavat kartat osoittavat jokivesien hygieenisen laadun heikentyneen eri puolilla vesistöaluetta (kuva 4.4). Korkeimmat *E. coli*-bakteerien vuosikeskiarvot olivat perustarkkailukerroilla He-
rajoessa Riihimäellä ja Vantaanjoessa Katriinankoskessa Vantaalla. Jätevedenpuhdistamoiden vaikutusalueilla bakteeripitoisuudet olivat koholla, mutta eivät korkeita.

Suolistoperäisten enterokokkien korkeat pitoisuudet ylittivät veden uimakäytön raja-arvon (> 400 pmy/100 ml) mm. Keravanjoen keski- ja alajuoksulla, johon Ohkolanjoki toi bakteerikuor-
maa. Enterokokki-bakteereita oli paljon myös Herajoessa, Palojoessa sekä Vantaanjoessa Aro-
lamminkoskessa, Hyvinkäänkylässä ja Katriinankoskessa. Monien näiden havaintopaikkojen lä-
heisyydessä on harrastehevosia.

Kuva 4.4. Ulosteindikaattoribakteerien pitoisuuksien vuosikeskiarvot tarkkailluilla jokialueilla vuonna 2024. Kartoissa vihreä symboli osoittaa alkutuotantoasetuksen vaatimustason täyttyvän, jos vettä käytetään kasteluvetenä. Keltainen symboli osoittaa veden olevan riittävän hyvää uimakäyttöön. Molempien laatutekijöiden tulee täytyä käyttökelpoisuutta arvioitaessa.

4.3 Vantaanjoen kalatalous- ja pohjaeläintarkkailu

Vantaanjoen vesistöalueen kuormittajilla on velvoite tarkkailla vesistön kalataloudellista tilaa ja pohjaeläimistöä. Kalatalous- ja pohjaeläintarkkailut on tehty vesiensuojeluyhdistyksen koordinoimana yhteistarkkailuna kaikkien tarkkailuvelvollisten kesken. Kalatalous- ja pohjaeläintarkkailuun osallistuivat Riihimäen Vesi, Hyvinkään Vesi, Nurmijärven Vesi, Versowood Oy Riihimäki ja Ilmailulaitos Finavia/Helsinki-Vantaan lentoasema sekä NCC Industry Ohkolanjoen tarkkailun osalta.

Kala- ja pohjaeläintarkkailua tehtiin ohjelman *Vantaanjoen vesistön kalatalous- ja pohjaeläintarkkailuohjelma 2020 alkaen, Kala- ja vesijulkaisuja nro 276* mukaisesti. Tarkkailusta vastasi Kala- ja vesitutkimus Oy. Lisäksi vuosittain tehdään tarkkailuohjelman *Janatuinen, A. 2017. Kylmäojan länsihaaran kalataloudellinen tarkkailuohjelma, SITO* mukaisesti Finavia Oyj:n Helsinki-Vantaan lentoaseman ympäristöluvan edellyttämät Kylmäojan sähkökoekalastukset, jotka raportoidaan osana Vantaanjoen yhteistarkkailun kalatalous- ja pohjaeläintarkkailu -osiota. Myös ohjelman *NCC Industry ympäristölupapäätöksen nro 460/2020 lupaehtojen mukaiset selvitykset, Ramboll 03/2021* mukaiset sähkökoekalastukset toteutetaan osana yhteistarkkailua. Niin ikään lentoaseman vapaaehtoinen purotarkkailu raportoidaan osana yhteistarkkailukokonaisuutta.

Vantaanjoen kalastoa tarkkaillaan vuosittain eri laajuudessa. Vuonna 2024 kalastotarkkailuun kuului sähkökoekalastusten lisäksi koeravustus.

Kalataloustarkkailun toteutuksesta vastasi Kala- ja vesitutkimus Oy. Vuoden 2024 tulokset raportoidaan keväällä 2025.

Vuoden 2023 tarkkailutulokset julkaistiin Kala- ja vesitutkimus Oy:n raportissa: [Vantaanjoen yhteistarkkailu – Kalasto ja pohjaeläimet vuosina 2021–2023, Yhteenvetoraportti, Kala- ja vesijulkaisu nro 422.](#)

4.4 Muut vesistö- ja hulevesitarkkailut ja -seurannat

VHVSY:n vesi- ja ympäristönäytteenottoon sertifioidut työntekijät toteuttivat myös muita näytteenottoja ja raportointeja, jotka tuottivat tietoa toiminta-alueen vesistöjen tilasta ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Vesistötulokset siirrettiin ympäristöhallinnon Avoin tieto -palvelun Hertta-tietokantaan.

Ympäristölupiin perustuvaa tarkkailua tehtiin Rusutjärvestä Keski-Uudenmaan Vesiensuojelun Liikelaitoskuntayhtymän tilauksesta, jossa tarkkailuperuste oli lisäveden johtamisen vaikutustarkkailu. Vihtilammessa ja Sääksjärvestä tehtiin Vihtilammen säännöstelyn vaikutustarkkailua Nurmijärven Vesi –liikelaitoksen tilauksesta.

Tuusulassa jatkettiin purovesien laadun ja Rusutjärveen laskevien ojien seuranta.

Veden soveltuvuutta uimakäyttöön seurattiin Keravanjoessa Kivisillan alueella Keravalla.

Kissanajan vedenlaatua tutkittiin jätevedenpuhdistamon purkupaikan ylä- ja alapuolisilta osuuksilta tarkoituksena selvittää, onko Kissanaja tarpeen ottaa mukaan säännölliseen vesistönäytteenotto-ohjelmaan Nurmijärven Kirkonkylän jätevedenpuhdistamon purku-uomana, osana Vantaanjoen yhteistarkkailua.

Yhdistys seurasi myös Vantaan Lammaslammen tilaa vuonna 2017 päivätyn Lammaslammen tarkkailuohjelman mukaisesti.

FOREWARN-hanke Vantaanjoella

Vesivälitteiset viruspatogeenit aiheuttavat merkittäviä kansanterveydellisiä riskejä erityisesti silloin, kun ne saastuttavat juoma-, maatalous- ja virkistysvesilähteitä. Helsingin yliopiston Eläinlääketieteellisessä tiedekunnassa Leena Maunulan vetämä Elintarvike- ja ympäristövirologian tutkimusryhmä on osallistunut kansainväliseen FOREWARN-hankkeeseen (Älykkään varoitusjärjestelmän kehittäminen uhkaavien kontaminanttien ja patogeenien esiintymisen ja käyttäytymisen arvioimiseksi vesissä) vuosina 2022–2024 ja Vantaanjoki oli hankkeessa yhtenä tutkimuskohteenä. Vesiensuojeluyhdistys osallistui hankkeeseen toimittamalla tutkijoille näytteitä ja lähtötietoja vesistöalueelta. Vesistöalueen puhdistamoista hankkeessa olivat mukana Riihimäki, Hyvinkää, Kalteva ja Nurmijärven Klaukkala.

Tutkimuksessa seurattiin ihmisen noroviruksen (NoV) genomiryhmien I ja II, hepatiitti E -viruksen (HEV) ja SARS-CoV-2:n esiintymistä ja esiintymistiheyttä Vantaanjoessa ja Luhtajoessa sekä niihin johdettavissa käsitellyissä jätevesissä. Eri vuodenaikoina otettuja näytteitä tutkittiin 55.

Tulokset osoittivat, että SARS-CoV-2 lukuun ottamatta muita viruksia havaittiin näytteissä. Norovirukset (NoV) olivat yleisimmin havaittuja viruksia ja näytteissä eri virusten pitoisuudet vaihtelivat. Viruksen havaitsemisasteet jokivesissä vaihtelivat neljästä prosentista (HEV) viiteenkymmeneen prosenttiin (norovirukset) ja käsitellyssä jätevedessä neljästä prosentista (HEV) kuuteenkymmeneenviiteen prosenttiin (norovirukset). Lisäksi somaattisia kolifageja esiintyi sekä puhdistetuissa jätevesissä (91 %) että jokivesissä (87 %).

Helmikuussa 2024 hankkeessa tutkittiin myös puhdistamoille tulevaa jätevettä (3 näytettä). Näissä näytteissä havaittiin HEV ja SARS-CoV-2-viruksia.

FOREWARN-hankkeen tuloksia on esitelty useissa tieteellisissä konferensseissa ja niistä ollaan laatimassa tieteellisiä artikkeleita. Vantaanjoen vesistöalueen tulokset on esitelty abstraktissa:

Ankita K. Gupta, Heli Vahtera, Jari Männynsalo, Leena Maunula:

OCCURRENCE OF HUMAN NOROVIRUS, HEPATITIS E VIRUS AND SARS-COV-2 IN RIVER WATER (RIVER VANTAA) AND TREATED WASTEWATER, IN FINLAND

5 Jätevesitutkimukset

Jätevedenpuhdistamoiden tarkkailun tavoitteena on selvittää puhdistamoiden toimivuus, niiden aiheuttama vesistökuormitus, seurata lupaehtojen noudattamista ja opastaa prosessien säätöä koskevilla kysymyksillä. Puhdistamoiden tarkkailu suoritettiin voimassa olevien lupaehtojen mukaisesti. Työn valvojana toimi yhdistyksen jätevesijaosto ja työstä vastasi ympäristöasiantuntija Jari Männynsalo. Tarkkailuun kuului seitsemän puhdistamoa.

5.1 Jätevesien tarkkailu

Tarkkailtavat jätevesikuormittajat:

- Riihimäen Veden puhdistamo
- Hyvinkään Veden Kaltevan puhdistamo
- Nurmijärven Veden Kirkonkylän ja Klaukkalan puhdistamot
- Rinnekodit Oy:n puhdistamo, Espoo
- Espoon seurakuntayhtymä:
 - Velskolan toimintakeskus, Espoo
 - Kellonummen hautausmaa, Espoo

Puhdistamokäyntejä oli vuoden aikana kaikkiaan 116 kertaa. Kaikista tarkkailukerroista laadittiin ns. kertaraportit. Tämän lisäksi suurten puhdistamoiden toiminnasta tehtiin neljännesvuosiraportit ja kaikista vuosiraportit lupaehtojen mukaisesti.

Edellisten puhdistamoiden lisäksi yhdistys tarkkaili myös Riihimäen seurakunnan Hirvijärven leikikeskuksen puhdistamoa, jolta otettiin näytteet kaksi kertaa vuodessa. Jätevesianalyyseistä vastasi MetropoliLab Oy.

5.1.1 Jätevedenpuhdistamoiden toiminta

Vantaanjoen vesistöalueella suurin jätevesikuormitus kohdistuu Vantaanjoen yläosan ja Luhtajoen alueille. Puhdistamoiden yhteinen jätevesivirtaama vesistöalueen jokiin vuonna 2024 oli 33 431 m³/d, mikä oli 7 % enemmän kuin vuonna 2023. Vesisateet ja lumen nopea sulaminen näkyivät korkeina virtaamapiikkeinä puhdistamoilla helmi-huhtikuussa. Melko korkeita virtaamia mitattiin puhdistamolla myös syys-, marras- ja joulukuussa. Ajoittaisiin suuriin virtaamiin nähden puhdistamoilla oli vähän ohituksia, lukuun ottamatta Nurmijärven Kirkonkylän puhdistamoa, jolta jouduttiin tekemään esikäsiteltyjä puhdistamo-ohituksia vuoden aikana suurien hule- ja vuotovesimäärien takia 14 päivänä. Ohitukset painottuivat helmi-huhtikuuhun ja marras-joulukuuhun. Kesä 2024 oli lämmin ja kuiva, jolloin puhdistamoilla käsiteltyt jätevesimäärät olivat keskimääräistä pienempiä.

Puhdistamot toimivat vuonna 2024 ympäristölupien vaatimusten mukaisesti muuten, paitsi Riihimäen puhdistamon kokonaisfosforin poiston osalta tarkkailujaksolla 2 (1.4.–30.6.2024) ja Nurmijärven Kirkonkylän puhdistamon kiintoaineen poiston osalta tarkkailujaksolla 4 (1.10.–31.12.2024). Riihimäen puhdistamon tarkkailujakson 2 fosforinpoistotulosta (jaksokeskiarvo 0,37 mg/l, vaatimus 0,3 mg/l) heikensivät ongelmat fosforinsaostuskemikaalin (ferrosulfaatti) syötössä ja lietetiivistämön ylikuormitus. Nurmijärven Kirkonkylän puhdistamon puhdistetun jäteveden kiintoainepitoisuuden jakson 4 keskiarvoa 20 mg/l (vaatimus 15 mg/l) nosti lietteen laskeutuvuusongelmat jälkiselkeytysaltaissa.

Vesistöalueen kaikilta puhdistamoilta yhteenlasketut vesistöön johdetut keskimääräiset virtaamapainotetut pitoisuudet (mg/l) ja kuormitus (kg) nousivat edellisvuodesta erityisesti orgaanisen aineen (BOD_{7-^{atu}}) ja ammoniumtypen osalta.

Puhdistetun jäteveden pitoisuudet ja puhdistustehot (ohitukset mukaan lukien) olivat kaikilta puhdistamoilta virtaamapainotettuina keskiarvoina laskettuna; BOD_{7-^{atu}} 3,9 mg/l (99 %), kokonaisfosfori 0,21 mg/l (97 %), kokonaistyyppi 11 mg/l (82 %) ja ammoniumtyppi 0,66 mg/l (99 %, nitrifikaatioaste).

Puhdistamoiden yhteenlaskettu vesistökuormitus (kg) nousi edellisvuoteen 2023 verrattuna fosforin osalta 11 %, orgaanisen aineen (BOD_{7-^{atu}}) osalta 33 % ja kokonaistypen osalta 7 %. Ammoniumtyypikuormitus nousi 2,5 kertaiseksi.

Huomattava on, että vertailuvuonna 2023 puhdistamoiden yhteistulos oli erittäin hyvä erityisesti ammoniumtypen poiston osalta, jolloin kaikilla suurilla puhdistamoilla nitrifikaatio onnistui vuositasolla hyvin. Puhdistamoilta yhteenlaskettu vuoden 2024 keskimääräinen puhdistustulos oli vuoden 2022 tulostasoa ja ammoniumtypen poiston osalta sitä parempi.

5.1.2 Lietetutkimukset

Puhdistamoilta poiskuljetettavan lietteen laatua tutkittiin valtioneuvoston jäteasetuksen 179/2012 ja maa- ja metsätalousministeriön lannoitevalmisteasetuksien 24/11 ja 964/2023 mukaisesti.

Lietteiden kokoomanäytteitä otettiin eri puhdistamoilta yhteensä 11 kpl. Lietetutkimusten määritykset teetettiin MetropoliLab Oy:n laboratoriossa. Tulokset on raportoitu erillisraportteina ja niistä on tehty yhteenvedot puhdistamoiden vuosiraportteihin.

Nurmijärven Kirkonkylän puhdistamon kuivattu liete käsiteltiin Kekkilä Oy:n Nurmijärven kompostointilaitoksella ja Klaukkalan puhdistamon kuivattu liete Envor Group Oy:n laitoksella Forsassa. Hyvinkään Kaltevan puhdistamon kuivattu liete kuljetettiin biokaasun raaka-aineeksi Gasum Oy:lle Riihimäelle. Riihimäen puhdistamon kuivattu liete käsiteltiin Labio Oy:n biokaasu- ja kompostointilaitoksella Lahdessa.

6 Pohjavesitarkkailut ja -asiantuntijatehtävät

Yhdistyksellä on pohjavesiasiantuntemusta pohjaveden laatuun, riskien hallintaan, tarkkailuun ja vaikutusten arviointiin liittyen. Yhdistys edistää erilaajuisten pohjavesiyhteistarkkailujen käynnistymistä ja laajapohjaisen yhteistyön jatkumista.

Yhdistys toteuttaa pohjavesitarkkailuja, joissa se vastaa usein näytteenoton ja tulosten raportoinnin lisäksi tarkkailuohjelman laadinnasta. Kustannussäästöjen ohella yhteistarkkailun tärkeä saavutus on se, että tiedonvaihto ja avoin keskustelu tarkkailujen kehittämisestä sekä suojelutoimenpiteistä lisääntyy yhteistyöryhmien säännöllisten kokoontumisten myötä. Lisäksi kaikkien toimijoiden tarkkailut toteutetaan samoin perustein eli kaikkia kohdellaan yhdenmukaisesti.

Vuonna 2024 yhdistys vastasi Tuusulan pohjavesiyhteistarkkailun toteutuksesta ja raportoinnista, Fazerilan pohjavesialueen pohjavesiyhteistarkkailun toteutuksesta ja raportoinnista, Hyvinkään pohjavesialueen vedenlaadun ennakkoseurannan toteutuksesta ja raportoinnista sekä pääkaupunkiseudun pohjavesiyhteistarkkailun näytteenoton koordinoinnista ja tulosten raportoinnista. Lisäksi yhdistys toteutti Hyvinkään pohjavesialueella Kulomäen entisen kaatopaikan pohjavesitarkkailun näytteenottoineen ja raportointineen sekä Hyvinkään pohjavesialueen eteläosissa sijaitsevan Hiiltomon alueen pohjavesiyhteistarkkailun näytteenoton ja raportoinnin. Yhdistys sai valmiiksi päivityksen Riihimäen pohjavesialueiden suojelusuunnitelmasta, johon mm. koottiin ajantasainen riskinarvio sekä laadittiin päivitetty suojelutoimenpide-ehdotukset.

Vesihuoltolaitosten velvoitetarkkailuihin liittyen yhdistys raportoi myös Nurmijärven Veden pohjavedenottamoiden tarkkailutulokset sekä laati Keski-Uudenmaan Vesi Kuntayhtymän kaikkien pohjavesiottamoiden velvoitetarkkailujen tuloksista vuosittaisen yhteenvetoraportin.

Yhdistys laati Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:n toimeksiantona pohjavesiselvityksen Kiihkalan Saarenkylän pohjaveden laatumuutoksista huhtikuussa 2024. Tokmanni Oy:n Mäntsälän

Kapulin alueelle läjitettyjen maa-ainesten ympäristövaikutusselvityksiin liittyen yhdistys teki alueella kahteen kertaan pohjavesinäytteenottoa ja laati erillisselvityksen alueen pohjaveden laadusta syksyllä 2024.

Pohjavedet olivat olennaisena osana mukana myös yhdistyksen Ikuisuuskemikaalit pois kierosta -hankkeessa (2024–2025), josta on kerrottu lisää kappaleessa 9.2.

7 Jokitalkkaritoiminta

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry on koordinoanut toimialueellaan Jokitalkkari-hanketta vuodesta 2014 lähtien. Jokitalkkari-hankkeessa toteutetut toimet liittyvät kalatalouteen ja muuhun virkistyskäyttöön. Jokitalkkari-hanke on vakiinnuttanut paikkansa yhdistyksen toimialueella, ja sittemmin muuttunut hankkeesta vakinaiseksi jokitalkkari-toiminnaksi.

Jokitalkkaritoiminnassa pyritään eri tavoin edistämään vesistöalueen virkistyskäyttöä ja jakamaan tietoa jokivarren asukkaille. Jokavuotiseen toimintaan kuuluvat mm. kalataloudelliset kunnostukset ja inventoinnit, kalastotutkimukset, joki- ja ranta-alueiden siivoukset, melontareittien kunnossapito, lasten onkipäivät sekä virkistyskalastus- ja melontaesitteiden jakelu. Lisäksi jokitalkkarit ovat kunnostaneet luontopolkuja, olleet mukana rakentamassa onkipaikkoja ja suunnitelleet kala-aiheisia opastauluja jokien ja järvien rannoille. Jokitalkkaritoiminnassa tehdään tiivistä yhteistyötä jäsenkuntien, vesialueiden omistajien ja paikallisten yhdistysten kanssa.

Kesän 2024 maastokauden aikana jokitalkkarit toteuttivat virtavesikunnostuksia, kalataloudellisia inventointeja, melontareitistön huoltotoimia ja sähkökoekalastuksia.

Kesällä 2022 perustetulle Jokitalkkarit-Instagram-tilille tehtiin vuoden 2024 aikana tehtiin 28 julkaisua ja vuoden lopussa tilillä oli 315 seuraajaa.

Lasten ja nuorten innostaminen kalastus- ja luontoharrastuksen pariin on yksi jokitalkkarin tärkeimmistä tavoitteista. Hankkeessa on tehty valistus- ja opetustoimintaa sekä innostettu lapsia ja nuoria kalastusharrastuksen pariin onkipaikoilla järjestetyillä lasten ja nuorten ongintapäivillä. Vuonna 2024 järjestettiin maaliskuussa yhteensä kolme pilkkipäivää Valkjärvellä, Tuusulanjärvellä ja Rusutjärvellä. Vuoden 2024 toukokuussa onkipäiviä järjestettiin kolmena päivänä Kissanojan onkipaikalla ja kahtena päivänä Hyvinkään Pilliniemessä. Lokakuussa järjestettiin vuoden viimeinen onkipäivä Valkjärvellä. Kissanojan onkipäivät järjestettiin yhteistyössä Nurmijärven kirkonkylän ja Palojoen yhteisten vesialueiden osakaskuntien ja Nurmijärven Riistanhoitoyhdistyksen kanssa. Valkjärven, Tuusulanjärven ja Rusutjärven pilkkipäivät järjestettiin yhteistyössä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen, Pro Valkjärvi -yhdistyksen, Rusutjärvisseuran aktiivien sekä Uudenmaan kalatalouskeskuksen ja Vantaanjoen kalatalousalueen edustajien kanssa. Kalastustapahtumiin osallistui vuonna 2024 yhteensä 468 innokasta nuorta kalastajanalkua.

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys (jatkossa VHVSY) on toteuttanut pieni-muotoisia kalataloudellisia kunnostuksia, lähinnä aiemmin rakennettujen kunnostussoraikkojen huoltoja, vuodesta 2014 alkaen. Vuonna 2021 aloitettiin Vantaanjoen Myllykosken alueen laajamittainen koneellinen täydennyskunnostus, jota jatkettiin vuosina 2022 ja 2023. Vuosina 2021

ja 2022 toteutettiin kalataloudellinen korjaus ruopatulke Koiransuolenojen Kivisillan virtapalkalle. Koneelliset kunnostuksia on tehty Vantaanjoessa Myllykosken alueelle ja Bofiinkoskelle, Keravanjoessa Niinikoskelle ja Tuusulanjoessa Kiilassa sijaitsevalle koskelle.

Kunnostusten tavoitteena on lisätä erittäin uhanalaisen taimenen (*Salmo trutta* L.) poikastuotantoa ja samalla ennallistaa aiemmin perattuja koski- ja virta-alueita. Kaikissa kunnostuksissa yritetään monipuolistaa raekoko-, syvyys- ja virrannopeuden vaihtelua koskien sisällä, mikä mahdollistaa suuremman biodiversiteetin alueella. Kunnostuksia toteutetaan yhteistyössä vesialueiden osakaskuntien ja maanomistajien kanssa.

Vuonna 2024 jokitalkkarit kunnostivat koneellisesti Nurmijärvellä Lepsämänjoen Vanhanmyllynkoskea ja Keravanjoessa Matarinkoskessa. Koneellisten kunnostusten lisäksi Keravanjoen Hannabölenkosken kunnostettiin käsivoimin yhdessä Neste Oyj:n vapaaehtoisten kanssa.

Vuonna 2024 toteutettiin jälleen kalataloudellisia inventointeja yhteensä kolmella purolla. Inventoinnin aikana vedenkorkeus oli uomissa pääosin alivirtaaman tasolla ja yhdessä uomista, Kurtojassa, havaittiin myös taimen matkalla alavirtaan. Inventoinneista on kerrottu tarkemmin VHVSY:n raportissa 24/2024.

Sähkökoekalastuksia tehtiin yhteensä 30 eri koealalla, joista kymmentä ei ollut aiemmin sähkökoekalastettu ympäristöhallinnon koekalastusrekisterin mukaan. Koealoista 12 kalastettiin myös edellisenä vuotena. Koekalastukset toteutettiin syys-lokakuussa ja tulokset tallennettiin koekalastusrekisteriin.

Koekalastukset tehtiin Vantaanjoella, Keravanjoella, Tuusulanjoella ja muutamissa pienemmissä puroissa, joista osa inventoitiin kesällä 2024. Koekalastukset liittyivät VHVSY:n toteuttamien tai suunnittelemien kunnostusten sekä inventointien seurantaan Vantaanjoen valuma-alueella. Sähkökoekalastuksiin on saatu tukea Varsinais-Suomen ELY-keskukselta. Sähkökoekalastustulokset ovat raportissa 23/2024.

Vuonna 2024 jokitalkkari-toiminta täytti 10 vuotta. Juhlavuoden kunniaksi laadittiin tarkempi viestintäsuunnitelma ja tehtiin työkoosteet 10 vuoden työskentelyn tuloksista, joita julkaistiin jokitalkkarin Instagram-tilillä pitkin vuotta. Lisäksi kirjoitettiin Jokitalkkari 10 vuotta -julkaisu, joka kokoaa jokitalkkarien työn hedelmät vuosilta 2014–2024.

Toiminnasta vuoden 2024 aikana valmistuneet raportit ja julkaisut:

- *Julkaisu 97/2024. Jokitalkkari 2014–2024 – Kymmenen vuotta kalataloudellisia toimia ja virkistyskäytön edistämistä. Tolvanen, O. & Lehto, R.*
- *Raportti 20/2024. Jokelan LUMOUS-hankkeen purokunnostussuunnitelma. Tolvanen, O., Lehto, R. & Vahtera, H.*
- *Raportti 21/2024. Nurmijärven Vehkaojan sähkökoekalastukset vuonna 2024. Tolvanen, O.*
- *Raportti 22/2024. VHVSY ry:n kalataloudelliset kunnostukset vuonna 2024. Tolvanen, O.*
- *Raportti 23/2024. VHVSY ry:n sähkökoekalastukset vuonna 2024. Lehto, R. & Tolvanen, O.*
- *Raportti 24/2024. Virtavesi-inventoinnit Vantaanjoen vesistöissä vuonna 2024. Lehto, R. & Tolvanen, O.*
- *Raportti 25/2024. Jokitalkkari Vantaanjoelle 2024 – Kalataloudellisia toimia ja virkistyskäytön edistämistä. Lehto, R. & Tolvanen, O.*

7.1 Vantaanjoen vaelluskalojen luotaus -hanke 2023–2024

Vuonna 2023 VHVSY ja Luonnonvarakeskus toteuttivat yhteistyössä kaikuluotaintutkimuksen, jossa tuotettiin tietoa erityisesti kutuvaellukselle lähtevien ankerioiden määrästä. Luotauksen avulla tuotettiin lisätietoa myös Vantaanjoen vesistöön nousevista lohikaloista ja erityisesti ns. alkukauden nousijoista, joita ei aiemman Telemetry-hankkeen tutkimuksessa kyetty havaitsemaan. Lisäksi testattiin monikeilakaikuluotauksen soveltuvuutta vaellusankerioiden laskennassa.

Luotauksen aikana havaittiin arviolta 203 ankeriasta, mutta arvioon ei sisälly mahdollisesti ennen kesäkuuta vaeltaneiden kalojen määrä. Lisäksi havaittiin, että kookkaat lohikalat nousevat Vantaanjokeen isolta osin jo kesän aikana. Loppuraportti julkaistiin alkuvuonna 2024.

[*Raportti 23/2023. Vantaanjoen ankeriasselvitys 2023. Tolvanen, O. & Helminen, J.*](#)

8 Uudenmaan vesistökuunnostusverkosto

Vuonna 2021 käynnistyi Uudenmaan vesistökuunnostusverkosto -hanke, jossa on mukana neljä alueellista vesiensuojeluyhdistystä; VHVSY, Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry, Kymijoen vesi ja ympäristö ry ja Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry, sekä Uudenmaan ELY-keskus ja Hämeen ELY-keskus. Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry vastaa verkoston yhteistyön koordinoinnista ja yhteisten toimenpiteiden suunnittelusta ja toteutuksesta. VHVSY:n osalta keskeisenä toimenpiteenä on organisoidun yhteistyön käynnistäminen yhdistyksen toimialueen toimijaverkoston kanssa.

VHVSY:ssä verkoston ylitasona toimii Vantaanjoki-neuvottelukunta, joka toimii osaltaan alueellisten kuunnostustarpeiden ja -kohteiden tunnistajana yhdistykselle sekä yhdistyksen tuottaman tiedon välittäjänä alueella. Koko hankkeen ohjausryhmä tapasi neljä kertaa vuoden 2024 aikana.

Uudenmaan vesistökuunnostusverkoston kuunnostajien verkostotapaaminen 18.9.2024 järjestettiin verkoston yhteisenä toimenpiteenä. Koko päivän tilaisuuteen kutsuttiin mukaan Uudenmaan alueella toimivia vesistökuunnostustoimijoita esittelemään omaa toimintaansa ja verkostoitumaan. Tilaisuuden tavoitteena oli parantaa mahdollisuuksia laajemmille hankekokonaisuuksille, edistää yritys yhteistyötä ja myös kehittää Uudenmaan vesistökuunnostusverkoston toimintamuotoa. Tilaisuus oli onnistunut ja mahdollisia yhteistyön alkuja syntyi jo päivän aikana.

Kuunnostusverkostotoiminta on mahdollistanut aktiivisen yhteydenpidon paikallistoimijoihin. Vuoden aikana kuunnostusverkostokoordinaattori on pystynyt käymään keskustelua monen lähi-vesistöistään kiinnostuneen toimijan kanssa, järjestämään tapaamisia ja osallistumaan tilaisuuksiin. Yhteistyötä ja kuunnostustoimia on tehty vuoden aikana mm. Härkälänjoen ja Salmijärven paikallisaktiivien kanssa, Riihimäen Paalijärven ja Vähäjärven suojeluyhdistyksen kanssa ja Nuukison Sahajärviseuran kanssa (mm. verkkokoekalastus järvellä). Loppuvuodesta käynnistyi yhteistyö myös partiolaisten kanssa Hyvinkään Märkiö-järven osalta. Keskustelua on käyty myös muun muassa Riihimäen Suolijärven ja Arolammen tilasta huolestuneiden paikallisten kanssa.

Viestinnässä on keskitytty suoriin yhteydenottoihin sekä paikallistoimijoihin koskien esimerkiksi rahoitusmahdollisuuksia sekä suurempiin toimijoihin erityisesti kunnostajien verkostotapaa- mista koskien. Uudenmaan vesistökuunnostusverkostosta on viestitty myös yhdistyksen kokouk- sissa. Verkoston toiminnasta ja kuulumisista pidettiin esitykset VHVS:n kevätkokouksessa tou- kokuussa sekä Vantaanjoki-neuvottelukunnan kokouksessa kesäkuussa.

Uudenmaan vesistökuunnostusverkoston toiminta saa osarahoitusta ympäristöministeriöltä Uu- denmaan ELY-keskuksen esityksestä.

9 Hanketoiminta

Vesiensuojeluyhdistyksen hanketoiminta jakaantui jäsenistön hankeavustuksilla kattamiin hankkeisiin ja näitä laajempiin hankkeisiin, joihin on saatu myös jäsenistön ulkopuolista, pää- sääntöisesti valtion rahoitusta. Jälkimmäiseen ryhmään kuuluu valtaosa hankkeista.

9.1 Maatalouden vesiensuojeluhankkeet

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry on yhteistyötahojensa kanssa ollut jo vuosia toteuttamassa eroosion ja ravinnekuormituksen vähentämiseen keskittyviä hankkeita. Maatalouden ympäristötoimet, jotka vähentävät pelloilta huuhtoutuvan eroosioaineksen mää- rää, ovat Vantaanjoen savivaltaisella valuma-alueella yksi avaintekijöistä joen virkistyskäytön parantamisessa ja joen Itämereen kuljettaman kiintoaine- ja fosforikuorman vähentämisessä sekä vesistöalueen saamisessa hyvään ekologiseen tilaan. Hajakuormituksen vähentämistoi- mien tärkeys korostuu entisestään ilmastonmuutoksen myötä.

9.1.1 Kestävä vesien hallinta Lepsämänjoen yläosan valuma-alueella, VELEVA-hanke 2023–2024

VELEVA-hanke oli jatkoa KK2-hankkeelle, jossa seurattiin kipsin peltolevityksen vaikutuksia Lep- sämänjoen vedenlaatuun vuosina 2021–2023. Tulosten perusteella kasvussa oleva vuosittainen sadanta ja valumavesien määrä vaikuttavat olennaisesti kuormituksen määrään, peittäen osit- tain alleen valuma-alueen pelloilla tehdyt toimenpiteet. Lepsämänjoen yläosan valuma-alueella ja sen alapuolella esiintyy vuosittain kevät- ja syystulvia, sillä alavat pellot sijoittuvat suoristetun uoman varteen. Tulvat lisäävät maa-aineksen ja siihen sitoutuneen fosforin huuhtoutumista pel- loilta, minkä vuoksi vesien viivyttäminen ja valuntahuippujen tasaaminen ovat keskeisiä keinoja kuormituksen vähentämisessä. Vuonna 2024 peräti 46 % kuormituksesta syntyi kevättulvien (maalis-huhtikuu) ja 39 % syyssateiden (marras-joulukuu) aikana, kun taas muulloin kuormitusta kertyi vain 16 %.

Tässä hankkeessa tehtiin valuma-alue selvitys, jossa kartoitettiin mahdollisuuksia viivyttää valu- mavesiä valuma-alueen suo-, metsä- ja peltoalueilla esimerkiksi pohjapatojen, kaksitasouomien,

kasteluvesialtaiden tai jo olemassa olevien altaiden toiminnan parantamisen kautta. Kartoitus tehtiin yhdessä maanomistajien kanssa ja kohteiden soveltuvuus tarkistettiin maastokäynneillä.

Laajoille kosteikoille ei löytynyt sopivia sijainteja, eikä maanomistajilla ollut kiinnostusta kaksitasouomiin. Sen sijaan sivu-uomien varsilta tunnistettiin 27 potentiaalista kohdetta, joista 19 maanomistajaa oli kiinnostunut toteutuksesta. Näistä kuusi sijaitsi Nurmijärven kunnan mailla. Uusista kohteista 20 oli pääosin pieniä, ja loput 7 liittyivät olemassa olevien altaiden parantamiseen. Toteutus olisi mahdollista pääosin padottamalla luontaisesti kosteita, talouskäytön ulkopuolella olevia alueita. Rahoituksen hankinta toteutusta varten käynnistettiin vuoden 2024 lopussa. Selvitystyön rahoittivat Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus (maa- ja metsätalouden vesienhallinta) sekä ympäristöministeriö Vesiensuojelun tehostamisohjelman kautta.

9.1.2 Hilkku 2024–2027

Keski-Uudenmaan kunnissa (Tuusula, Järvenpää, Nurmijärvi, Mäntsälä, Kerava) on paljon viljelytoimintaa. Kunnat omistavat huomattavan määrän viljelysmaita, joita ne vuokraavat viljelijöille. Vuokrattavat pellot ovat kunnille merkittävää maaomaisuutta, josta saadaan tuottoa vuokratuloina. Viljelijöille vuokrapellot mahdollistavat viljelyalan kasvattamisen tilan tarpeisiin. Keskimäärin vuokrapellot ovat Suomessa viljelijän omistuksessa olevia viljelysmaita heikommassa kunnossa, koska maaperän parantamisen näkökulmasta lyhyiden vuokrasopimusten aikana vuokraviljelijän ei ole taloudellisesti kannattavaa panostaa kunnostustoimiin.

Maanomistajan, tässä yhteydessä kuntien, olisi hyvä seurata maaomaisuutensa maaperän tilaa ja tarjota vuokraviljelijälle kannustin ottaa käyttöön viljelymenetelmiä, jotka parantavat maan rakennetta ja sadontuottoa. Keski-Uudenmaan kunnilla on ilmasto-ohjelmat, jotka tähtäävät ilmastomuutoksen hidastamiseen. Maaperä on merkittävä hiilen varasto, ja hiilensidonta ilmakehästä maaperään on tunnistettu keinoksi hillitä ilmastomuutosta. Viljelysmailla hiilensidontaa edistetään parantamalla maan mururakennetta, lisäämällä orgaanista ainesta ja sadontuottoa sekä vaalimalla monimuotoisuutta. Uudenmaan alueen hiilensidontapotentiaalin on todettu olevan Suomen korkeimpia.

Tässä hankkeessa kehitetään toimintamalli, jossa edistetään hiiliviljelytoimien toteutusta Keski-Uudenmaan viljelysmailla. Hankkeessa pilotoidaan toimintamallia yhteistyössä alueen kuntien sekä viljelijöiden kanssa. Hankkeen toimenpiteitä ovat kuntien vuokrapeltojen tilan kartoitus, toimenpidesuosituksen laadinta vuokrapeltojen kunnostuksen tueksi, selvitykset liittyen viljelijöiden kompensatioihin ja optioihin, koulutustilaisuuksien järjestäminen, sekä laaja-alainen viestintä viljelijöiden tekemästä ilmastotyöstä. Hankkeen tavoitteena on, että vuokrapeltojen hiiliviljelyn toimintamalli olisi hankkeen jälkeen otettavissa käyttöön niin Keski-Uudellamaalla kuin koko Suomessa.

Hanketta koordinoi Keski-Uudenmaan ympäristökeskus. VHVSY toimii hankkeessa asiantuntijana ja vastaa mm. vedenlaadun seurannasta.

9.1.3 Palojoki palaa! -hanke 2024–2026

Tuusulan, Hyvinkään ja Nurmijärven alueella virtaavan Palojoen varren alavilla alueilla esiintyy vuosittain tulvia, jotka lisäävät maa-aineksen ja fosforin huuhtoutumista pelloilta. Palojoen valuma-alueella ei ole järviä, jotka tasoittaisivat virtaamavaihteluja, joten tulvat kehittyvät herkästi suuren sadannan myötä. Biologisesti, erityisesti kalaston perusteella joen tila on hyvä, mutta veden fysikaalis-kemiallinen tila on vain välttävä korkean kokonaisfosforipitoisuuden perusteella. Joen ekologinen tila on tyydyttävä. Hygieeninen laatu on parantunut viime vuosina, mutta joessa havaitaan edelleen satunnaisesti korkeita bakteeripitoisuuksia mm. jätevesipumppaamoiden ylivuotojen seurauksena.

Tässä hankkeessa tehdään kokonaisvaltainen valuma-alueselvitys valumavesien viivyttämiseksi, tulva- ja kuivuushaittojen vähentämiseksi ja ravinne- ja kiintoainekuormituksen vähentämiseksi. Yhteistyössä alueen maanomistajien kanssa kartoitetaan mahdollisuuksia viivyttää valumavesiä valuma-alueen suo-, metsä- ja peltoalueilla sekä taajamissa esimerkiksi pohjapatojen, ojitettujen soiden ennallistamisen, purojen mutkaisuuden palauttamisen tai jo olemassa olevien altaiden toiminnan parantamisen kautta. Hankkeessa keskitytään mahdollisimman luonnonmukaisiin ja kevyisiin kunnostusmenetelmiin kuormituksen minimoimiseksi. Selvityksessä painotetaan myös luonnon monimuotoisuutta, joka hyötyy sekä ennallistettujen kohteiden tarjoamista elinympäristöistä että veden laadun paranemisesta. Hankkeen puitteissa toteutetaan 1–2 selvityksessä löytynyttä ennallistamiskohdetta, ja muille kohteille etsitään rahoitus- ja toteutusmahdollisuuksia yhdessä maanomistajien kanssa. Veden huonon hygieenisen laadun syitä selvitetään kartoittamalla mahdollisia päästölähteitä, kuten uomien läheisiä hevostarhoja ja -laitumia sekä jätevesiverkostoon liittymättömiä kiinteistöjä.

Hankkeen tavoitteena on edistää Palojoen valuma-alueen kokonaisvaltaista vesienhallinnan suunnittelua ja toteutusta. Hanke aloitettiin vuonna 2024 asukasillalla, maastokäynneillä ja pahimpien tulvapaikkojen kartoittamisella. Selvityksen avulla myös hankkeen päätyttyä voidaan jatkaa suunnitelmallista ja johdonmukaista työtä valuma-alueella Palojoen tilan parantamiseksi.

9.2 Ikuisuuskemikaalit pois kierrosta 2024–2025

Vantaanjoen eri osavaluma-alueilta Itämereen päätyvää PFAS-kuormitusta tutkittiin vuosina 2020–2021 Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen Vantaanjoen PFAS-hankkeessa ja tutkimuksessa esiin nousi mm. Keravalla ja Vantaalla sijaitseva Rekolanjoen valuma-alue, jossa PFAS-pitoisuudet olivat kaikkein korkeimpia. VHVSY jatkoi PFAS-yhdisteiden kartoituksia vuonna 2022 laajentaen näytteenottoa erityisesti myös pohjavesiin Riihimäen Herajoen pohjavesialueella ja Rekolanjoen valuma-alueella. Rekolanjoen valuma-alueella sijaitsevan Savion vanhan kaatopaikan alueella tavattiin erityisen korkeita PFAS-pitoisuuksia pohjavedessä. Savion kaatopaikka-alueelta suoto- ja hulevedet päätyvät pääosin ojaan pitkin Savionjoen, joka muuttuu Rekolanjoeksi Vantaalle tultuaan. Savion ja Alikeran alue on ollut jo pitkään monipuolisessa teollisuuskäytössä ja alueella on ollut, tai on edelleen muutakin toimintaa, joka voi vaikuttaa Rekolanjoen suuriin PFAS-pitoisuuksiin. Kaatopaikka-alueen eteläpuolelta saa alkunsa myös toinen oja, joka purkautuu Keravanjokeen Leppäkorventien eteläpuolella 9 km ennen Re-

kolanojan haaraa. Keravanjoen alaosassa tavatut korkeat PFAS-pitoisuudet on tunnistettu olevan ainakin osin peräisin Helsinki-Vantaan lentokentältä lähtöisin olevista puroista, mutta joki-alueen yläpuolisen kuormituksen aiheuttajana ovat todennäköisesti nämä Savion kaatopaikka-alueen kaltaiset hot spot -alueet, vaikka osin kuormituslähteet ovat vielä tuntemattomiakin.

Hankkeessa kartoitettiin PFAS-yhdisteiden levinneisyyttä ja esiintymistä Keravan jätteenkäsittelyalueen ympäristön pintavesissä ja pohjavesissä. Pintavesinäytteillä pyrittiin myös arvioimaan mahdollisia muita PFAS-lähteitä kaatopaikan ylävirranpuolelta. Pohjavesinäytteet otettiin sekä maaperään asennetuista havaintoputkista, että kallioon asennetuista putkista jätteenkäsittelyalueen pohjois- ja eteläpuolilta. Pintavesinäytteenotolla selvitettiin jätteenkäsittelyalueelta suoraan Keravanjokeen laskevan Oljemarkinojan osuutta Keravanjoessa aiemmin havaittuihin korkeisiin PFAS-pitoisuuksiin.

Kaatopaikan ympärysojaan asennettiin elokuussa pumppu, joka pumppassi likaista kaatopaikan suotovettä viereiselle kiinteistölle sijoitettuun vedenpuhdistuskonttiin, jossa kokeiltiin keinoja saada PFAS-yhdisteitä poistettua vedestä oikeassa hot-spot kohteessa. Vedenkäsittelyn tehokkuutta seurattiin tiheällä näytteenotolla ja selvitettiin samalla yhdisteiden pitoisuuksien vuodenaikaisvaihtelua alueen pintavesissä. Hankkeessa myös selvitetään, mikä merkitys havaittuun PFAS-kuormitukseen pohjavesissä ja Keravanjoessa - lentoaseman aiheuttaman kuormituksen yläpuolella - tällä yhdellä merkittävällä päästölähteellä on. Mikäli osoittautuisi, että se aiheuttaa ongelmia esimerkiksi lähialueiden vedenottamoille, olisi entistä perustellumpaa määritetä panostaa hulevesien puhdistamiseen syntypaikalla – myös muilla samankaltaisilla, PFAS-kuormituksen hot spot -alueiksi tunnistetuilla kohteilla.

Yhdistys on tehnyt hankkeessa määrätietoisesti aktiivista viestintää. Puhdistuskokeiluun on käynyt toimittajien lisäksi tutustumassa mm. yleissuunnittelujaosto. Hankkeesta on kirjoitettu useita lehtiartikkeleita, mm. Helsingin Sanomissa oli sivun artikkeli 3.10.2024 ja Yle uutisoi PFAS-puhdistuskokeilusta eri kanavissaan, mm. TV:n puoli yhdeksän iltauutisissa 14.1.2025 (materiaali kuvattiin lokakuussa 2024). Hankkeesta on käyty myös esitelmöimässä ympäristöministeriön pohjavesipäivillä 18.9.2024 sekä Helsingin Yliopiston geotieteiden kandi- ja maisteriopiskelijoiden hydrogeologian kursseilla.

Ympäristöministeriö on myöntänyt hankkeelle avustusta noin 102 500 euroa, mikä on 60 % kokonaisbudjetista. Hankkeen tulokset ja loppuraportti julkaistaan kesällä 2025. Tulokset vuonna 2024 syksyllä tehdyssä kolmen kuukauden puhdistuskokeilussa olivat erinomaisia, ja yhdistys on hakenut jo jatkorahoitusta, jotta PFAS-yhdisteiden puhdistustyö pääsisi jatkumaan alueella mahdollisimman tehokkaasti.

9.3 Haja-asutuksen vesihuolto

Yhdistys on tuonut vuosien mittaan viestintä- ja valistustyössään esille käymälä- ja pesuvesien erilliskäsittelyn tarpeellisuutta ympäristönsuojelun ja kestävä kehityksen kannalta. Oman kiviaveden turvallisuuden varmistaminen on myös tärkeää ja motivoi kiinteistön omistajia jätevesien käsittelyn tehostamiseen. Viranomaisille ja asukkaille on korostettu pesu- ja käymälävesien erillisviemäröinnin tärkeyttä, jotta se saataisiin ensisijaiseksi ratkaisuksi uusiin haja-asutusalueille rakennettaviin kiinteistöihin.

9.3.1 Hajajätevesineuvonta

Yhdistys tarjosi vuosina 2011–2019 kiinteistökohtaista jätevesineuvontaa haja-asutusalueiden kiinteistönomistajille. Vuosi 2019 oli viimeinen vuosi, kun neuvontaa toteutettiin aktiivisesti valtionavusteisena.

Vuonna 2024 yhdistys antoi neuvontaa puhelin- ja sähköpostineuvontana, mutta kysyntä oli maltillista. Vuoden 2024 aikana oli nähtävissä kiinteistönomistajien taloudellisen tilanteen huononeminen (mm. polttoaineen ja sähkön hinnan nousu) ja siitä aiheutuva jätevesijärjestelmien uusimisen pysähtyminen, mikä näkyi neuvonnan kysynnän vähäisyytenä. Suuntaus on ollut samanlainen valtakunnallisesti. Tulevina vuosina tarjottavasta neuvonnasta on tarpeen tiedottaa asian esillä pitämiseksi, ja jotta entistä useampi kiinteistönomistaja osaisi kysyä neuvontaa hajajätevesiratkaisuihinsa.

9.4 Räätelöityjä tehostamistoimia puhdistamoilla ja puhdistamonhoitajien koulutus

Hankkeella parannetaan vesistöalueen viemärlaitosten toimintaa yhdessä käyttökylökunnan kanssa. Tarkoituksena on vaihtaa tietoa eri puhdistamojen välillä ja myös tarkemmin perehtyä käyttö- ja päästötarkkailun yhteydessä kunkin laitoksen ongelmakohtiin/haasteisiin ja löytää niihin ratkaisuja. Projektin tavoitteena on edistää puhdistamokylökunnan ammattitilpeyttä ja työnarvostusta puhdistamoilla ja auttaa kokemustiedon välittämisessä uusille työntekijöille. Vierailut toisilla laitoksilla ja palaverit ovat osa projektia.

Puhdistamoiden käyttökylökunta tutustui 4.10.2024 Hyvinkään Kaltevan puhdistamon uuteen tertiäärivaiheeseen Hyvinkään Veden opastuksella. Osallistujia oli yhteensä 21.

Puhdistamonhoitajien koulutuspäivät järjestettiin 18.-19.9.2024 Hämeenlinnassa yhdessä Lou-nais-Suomen vesi- ja ympäristötutkimus Oy:n ja Länsi-Uudenmaan Vesi ja Ympäristö ry:n kanssa. Tutustumiskohteena oli HS-Veden Paroisten jätevedenpuhdistamo. Koulutuspäiville osallistui yhteensä 60 henkilöä.

9.5 Hulevesiprojekti

Taajamien osuus Vantaanjoen vesistöalueella on suuri, noin 20 %. Voimakas rakentaminen vesistöalueella on lisännyt tarvetta peitetyiltä pinnoilta tulevien hulevesien hallintaan. Myös ilmas-tonmuutos rankkasateineen lisää hulevesiin liittyviä ongelmia niin veden määrässä kuin laadussa, jos uusia käsittelyratkaisuja ei oteta käyttöön. Hulevesien suora johtaminen ojiin ja pie-niin virtavesiin on aiheuttanut taajamatulvia ja voimakkaita virtaamavaihteluita sekä hygieenisia haittoja vesistöissä. Erilaisia luonnonmukaisen hulevesien hallinnan keinoja on olemassa ja niitä on jonkin verran otettu käyttöön myös Suomessa. Yhdistyksen hulevesiin liittyvän toiminnan painopisteitä ovat:

1. Kaikkien hulevesitoimijoiden verkostoitumisen edistäminen ja tiedonkulun lisääminen kuntien välillä yhteisiä hulevesitapaamisia järjestämällä
2. Tiedon kokoaminen rakentamisen vaikutuksista hulevesien määrään ja laatuun
3. Yleisen vesiensuojelutiedon lisääminen toteuttamalla tutkimuksia kuntien avustuksella hulevesien haitallisista aineista

9.5.1 Hulevesien hallinnan toimintamallin jalkautus Uudellamaalla, HULEVET-hanke 2023–2025

Vuonna 2023 käynnistyi uusi hulevesihanke vastaamaan yhdistyksen hulevesiin liittyvän toiminnan painopisteisiin. HULEVET-hanketta koordinoi VHVSY ja yhteistyössä hanketta toteuttavat myös Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry, Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilman-suojeluyhdistys ry sekä Kymijoen vesi ja ympäristö ry. Hanke jatkuu kesäkuulle 2025 asti ja se on saanut avustusta ympäristöministeriön Vesiensuojelun tehostamisohjelman Kaupunkivedet ja haitalliset aineet -teemasta.

HULEVET-hankkeen tavoitteena on kehittää kunnissa hulevesien määrällistä ja laadullista hallintaa hankkeen yhteistyökunnissa eri toimijoiden välisenä yhteistyönä Uudellamaalla ja Päijät-Hämeessä. Hankkeen toimet edistävät samalla myös vesiensuojelua. Hulevesien hallinta ylittää kunnissa sektorirajat ja myös kuntarajat, joten tässä hankkeessa kehitetään vuorovaikutusta ja viestintää kuntien sisällä ja välillä. Yhteisiä toimintatapoja kehittämällä saavutetaan parhaat tulokset ja myös päätöksentekijät otetaan mukaan hankkeen tiedotuksen piiriin.

Hankkeessa on mukana kuntia jokaisen vesiensuojeluyhdistyksen toimialueelta. VHVSY:n yhteistyökuntia Keski-Uudeltamaalta ovat Tuusula ja Kerava. Kaikki hankkeen yhteistyökunnat ovat hulevesien hallinnan näkökulmasta lähtötilanteen ja resurssiensa osalta hyvin erilaisia. Näin ollen hankkeessa kehitetään erilaisia toimintamalleja erilaisten kuntien tarpeisiin ja jalkautetaan niitä myös käytäntöön mm. kunnista valittujen pilottialueiden avulla. Pilottialueilla testataan toimintamallia ja opitaan sen hyödyntämistä käytännössä. Keski-Uudellamaalla on pilottialue Tuusulan ja Keravan rajalla.

Hanke on luonteeltaan viestintä- ja verkostoitumishanke, jossa koko hankealueella viestitään laajasti hankkeen toimista ja kutsutaan kunnat mukaan yhteisiin tilaisuuksiin verkostoitumaan ja jakamaan tietoa ja kokemuksia. Hanke tavoittaa myös valtakunnallisesti hulevesitoimijat ja levittää tietoa hulevesiosaamisesta. Vuonna 2023 hanke aloitti julkaisemaan noin kahden kuukauden välein verkostokirjeitä, joita on julkaistu vuoden 2024 loppuun mennessä yhteensä 7 kappaletta. Vuonna 2024 hanke aloitti hulevesiaiheisten webinaarien järjestämisen. Kohderyhmää ovat kunnat ja asiantuntijat valtakunnallisesti ja webinaareja on järjestetty vuoden 2024 aikana yhteensä neljä. Webinaareja mainostetaan hankkeen verkostokirjeen ja valtakunnallisen vesistökuunnostusverkoston tapahtumakalenterin kautta.

10 Vesiensuojelun yleinen edistäminen

10.1 Lausunnot ja asiantuntijatoiminta

Uudenmaan vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmään vuosille 2024–2029 oli nimettynä varsinaiseksi jäseneksi toiminnanjohtaja Anu Oksanen ja hänen varajäsenenään toimii pohjavesiasiantuntija Harri Turtiainen. Yhteistyöryhmä kokoontui säännöllisesti edistämään alueen vesienhoitosuunnitelmien toteutumista.

Kanta- ja Päijät-Hämeen vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmässä 2024–2029 Anu Oksanen toimii Juha Niemen (Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry) varajäsenenä.

Yhdistys osallistui Helsingin ja Turun kaupunkien Itämerihaasteeseen.

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry antoi vuonna 2024 kahdeksan lausuntoa tai muistutusta liittyen toiminta-alueensa kaavoitukseen, haettuihin ympäristö- ja vesilupiin sekä Vesienhoidon keskeisiin kysymyksiin Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueella 2028–2033. Yhdistys osallistui myös Suomen vesiensuojelun keskusliiton antamien lausuntojen valmisteluun.

Yhdistyksen vuonna 2024 antamat lausunnot, mielipiteet ja muistutukset:

- VHVSY lausunto Tuusulan ja Mäntsälän ympäristösuojelumääräykset 2024, 16.1.2024
- Louhintahiekka Oy 2024 VHVSY Muistutus, 15.4.2024
- VHVSY lausunto Kerava Eteläinen jokilaakso kaavat 2024, 30.4.2024
- Kuusela Kurtoja 2024 VHVSY Muistutus, 24.5.2024
- Vesienhoito keskeiset kysymykset 2028-33 VHVSY lausunto 2024, 13.6.2024
- VHVSY lausunto Vantaa Värитеhtaan alueen kaavarunko 2024, 9.10.2024
- VHVSY mielipide Taivaankansi 2 ja 4 asemakaavamuutos 2024, 22.10.2024
- VHVSY lausunto KEHÄ IV Tuusula 2024, 9.12.2024

10.2 Viestintä ja tiedottaminen

Yhdistyksen kotisivuilla www.vantaanjoki.fi kerrotaan yhdistyksen toiminnasta ja Vantaanjoen vesistön vedenlaadusta, virkistyskäytöstä sekä yhdistyksen hankkeista, puhdistamotarkkailusta ja yhteistyötahoista. Yhdistyksen julkaisut, raportit ja esitteet ovat kattavasti esillä sivuilla. Jatkuvatoimisen vedenlaadun seurannan tulokset ovat lähes reaaliaikaisesti nähtävillä yhdistyksen www-sivuilla. Sivusto palvelee laajalti alueen asukkaita toimien vesiensuojelun ja virkistyskäytön

edistämisen kanavana. Sivuilla on mm. melontaesitteitä ja kooste arkipäivän vesiensuojeluvinkeistä. Tarinakartalla esitellään Vantaanjoen valuma-alueen luonto- ja retkikohteita. Yhdistyksen kotisivuille tehtiin vuonna 2024 yhteensä 49 380 vierailua, joista uniikkeja vierailuja oli 32 181. Määrä oli 19 % suurempi edellisvuoteen verrattuna. Kaikista suosituimpia sivuja olivat veden laatuun, virkistykseen ja kalastukseen liittyvät sivut ja keväällä ja kesällä vierailijamäärä on suurimmillaan. Opettajat ja koululaiset lataavat Elämän Vesi -opetusmateriaalia joka vuosi ja lisäksi vierailijat katsovat ja lataavat yllättävän vanhojakin uutisia ja raportteja. Myös blogikirjotukset ovat olleet suosittuja, niitä ladattiin kuluneena vuonna 1 113 kertaa. Kasvua edellisvuoteen oli 27 %.

Yhdistyksen Facebook-sivut ovat osoitteessa www.facebook.com/vhvsy/. Sivuilla kerrottiin yhdistyksen toiminnasta, virkistyskäyttömahdollisuuksista, kaloista, hankkeista ja vedenlaadusta sekä jaettiin toisten toimijoiden vesiensuojeluaiheisia uutisia. Vuonna 2024 julkaisuja oli yhteensä 88 kpl (2023 yht. 74 kpl). Kattavuus, joka on arvio siitä, kuinka moni on nähnyt päivityksiä, laski edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2024 kattavuus oli 46 338, kun vuoden 2023 kattavuus oli 68 063. Syy tähän oli todennäköisesti se, että vuoden aikana ei järjestetty kilpailuja ja kala-aiheisten päivitysten lukumäärä oli pienempi. Viidesosa päivityksistä oli myös muiden organisaatioiden sivuilta tehtyjä jakoja, joista ei kerry kattavuutta. Jatkossa viestinnässä panostetaan vuorovaikutukseen ja päivitysten jakamiseen erilaisiin Facebook-ryhmiin. Kokemusten mukaan myös kilpailuja ja kyselyitä kannattaa järjestää, sillä ne lisäävät lukijoiden aktiivisuutta. Tällä tavoin vesiensuojelun viesti kulkee tehokkaasti eteenpäin.

Yhdistyksen [Instagram-tilillä #vantaanjoenhelmi](#) julkaistiin vuoden aikana 44 valokuvaa tai videota ja niiden yhteydessä kerrottiin mm. yhdistyksen toiminnasta, ajankohtaisista asioista, virkistyskohteista, vesiensuojeluvinkeistä sekä hankkeista ja niiden tuloksista. Seuraajien määrä kasvoi edellisen vuoden 425 seuraajasta 480 seuraajaan. Vantaanjoenhelmi-tilin lisäksi Jokitalkkarilla on oma Instagram-tili, jossa kerrotaan jokitalkkareiden kunnostus- ja inventointitöistä. Vuoden aikana tilille tehtiin 10 julkaisua. Tilin seuraajien määrä kasvoi vuoden 2024 aikana 229 seuraajasta 321 seuraajaan.

Vuonna 2024 julkaistiin kaksi **blogia**, joissa yhdistyksen harjoittelijat kertoivat työskentelystään yhdistyksessä. Kaiken kaikkiaan blogitekstejä (16 blogia) ladattiin ja luettiin vuoden aikana 1 113 kertaa.

- 17.5.2024 Hydro- ja ympäristögeologian opiskelija Heta Ulmanen: Harjoittelijana VHVSY:llä
- 27.6.2024 Ympäristötieteiden opiskelija, kesätyöntekijä Elli Sääskilahti: Tulevaisuudensuunnitelmat muuttuivat kesätoissa VHVSY:llä

Yhdistys lähetti neljä kertaa vuoden aikana sähköisen tiedotteen **Viestejä Vantaanjoelta** jäsenistölle, yhteistyötahoille ja sidosryhmille ajankohtaisista tapahtumista ja asioista.

Virkisty Vantaanjoella ja Virkisty Keravanjoella -esitteiden lisäksi yhdistyksen verkkosivuilla on kattavasti tietoa jokivarren virkistyskäyttömahdollisuuksista, mm. [Luontohelmet-tarinakartta](#) luontoretkikohteista.

Yhdistyksen HULEVET-hulevesihankkeessa aloitettiin **webinaarien** järjestäminen vuonna 2024. Webinaarien alustana käytettiin Microsoft Teamsia ja hankkeen aikana on saatu hyviä kokemuksia webinaareista viestintäkeinona. Vuonna 2024 webinaareja järjestettiin neljä kappaletta, joiden teemoja ovat olleet hulevesisuunnittelun lähtöaineistot ja niiden tarve kunnissa, hulevesien hallinnan suunnittelun työkalut kunnissa, hulevesireittien ja -rakenteiden kunnossapito ja ilmastokestävä hulevesien hallinta sekä luontopohjainen hulevesien hallinta ja pienvesien hoito kunnissa. Webinaareihin on osallistunut valtakunnallisesti kuntien edustajia ja hulevesialan asiantuntijoita 50–90 henkeä per tapahtuma.

Esitelmii ja alustuksia vesiensuojeluyhdistyksen toiminnan eri aihepiireistä henkilökunta piti vuonna 2024 seuraavasti:

- Luodeslampi, Paula: Ilmastonmuutoksen vaikutus peltokuormituksen muodostumiseen. Maataloustieteen päivät. 11.1.2024.
- Luodeslampi, Paula: Virtavesiseuranta VHVS:n alueella. Yleissuunnittelu- ja jätevesijaostojen kokous, 19.1.2024
- Männynsalo, Jari: VHVS puhdistamotarkkailu ja puhdistamoiden toiminta. VHVS:n jaostojen kokous, 19.1.2024
- Lehto, Reetta & Hättinen, Niina: HULEVET-hanke Hulevesien hallinnan toimintamallin jalkautus Uudellamaalla. Suomen vesiyhdistyksen Hulevesijaoston hulevesiseminaari, 25.4.2024.
- Vahtera, H. Lisäveden johtaminen Ridasjärveen ja Kervanjokeen. 17.5.2024 KUVES/Lisävesi kokous
- Lehto, Reetta: Haasteena hulevedet vesiensuojelussa. Keravan kuntakehitysjaoston kokous, 23.5.2024.
- Oksanen, Anu: Viestejä Vantaanjoelta – Itämeren suojellaan maalta. Tall Ship Race, 5.7.2024.
- Vahtera, H. Keravanjoki-paneelikeskustelu. Uuden rakentamisen festivaali URF, Kerava 30.7.2024.
- Oksanen, Anu: Ikuisuuskemikaalit pois kierrosta – ratkaisuja PFAS-ongelmaan. Vantaanjoki-neuvottelukunta 17.9.2024.
- Tolvanen, Oula: Jokitalkkaritoiminnan ja virtavesikunnostusten esittely. Vantaanjoki-neuvottelukunnan retki Myllykoskelle. 17.9.2024.
- Turtiainen, H. PFAS-yhdisteiden esiintyminen ja kulkeutuminen pohjavedessä taajamatoimintojen vaikutusalueella & Ikuisuuskemikaalit pois kierrosta – hankkeiden esittely. Ympäristöministeriön pohjavesipäivät. 18.9.2024.
- Tolvanen, Oula: VHVS:n virtavesikunnostukset ja HELMI-hankkeet. 11.10.2025. VHVS:n hanke-esittely ELY-keskuksille. Etänä.
- Tolvanen, Oula: Jokitalkkaritoiminnan ja virtavesikunnostusten esittely HYRIA opiston opiskelijoille. 22.10.2025. Myllykoski, Nurmijärvi.
- Luodeslampi, Paula: Velela- ja Palojoeki-hankkeiden esittely, Maatalouden ympäristötiedon vaihtopäivät, 13.11.2024
- Luodeslampi, Paula: Arkipäivän vesiensuojeluvinkit, VÄLKE-ympäristökasvatusseminaari, 14.11.2024
- Luodeslampi, Paula: Metsien vedet -hankkeen esittely, VHVS:n syyskokous, 20.11.2024
- Tolvanen, Oula: Vantaanjoen ankeriasselvitys 2023. 11.10.2025. VHVS:n syyskokous, 20.11.2024.

Yhdistys on toimittanut Suomen Vesiensuojeluyhdistysten Liiton *Aquarius*-lehteä jäsenistölleen, ja lehti on sähköisesti luettavissa myös liiton verkkosivuilla vesiensuojelu.fi.

Yhdistys oli mukana Uuden rakentamisen festivaaleilla (URF) Keravalla 26.7.-7.8.2024. URF:ssa viestinnän pääpaino oli hulevesiasioissa ja Keravanjoessa.

Kuva vas. Paula Luodeslampi ja Anu Oksanen esittelevät Keravalla hulevesikaivojen ympärille asennettuja tarroja URF:ssa. Pääviesti HULEVET-hankkeen kampanjassa oli: "Keravanjoki alkaa tästä."

Yhdistyksen työntekijät esittelivät VHVSY:n toimintaa **Itämeripäivässä** 29.8.2024 Pakkahuoneen laiturilla Helsingissä.

10.3 Seminaarit ja koulutuspäivät

VHVSY oli mukana järjestämässä Uudenmaan ympäristökasvatuksen ja -tietoisuuden edistämisyhmä Välkkeen "Lähivedet ympäristökasvatuksessa" -seminaaria Pasilassa 14.11.2024. Yhdistyksen vesistöasiantuntija Paula Luodeslammella oli seminaarissa esitys, jonka aiheena oli Arkipäivän vesiensuojeluvinkit. Seminaariin osallistui 60 henkilöä, joista läsnä 34 ja Teamsin kautta 28.

10.4 Julkaisutoiminta

10.4.1 Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:n julkaisusarja

Tolvanen, O. ja Lehto, R. 2024. Jokitalkkari 2014–2024 – Kymmenen vuotta kalataloudellisia toimia ja virkistyskäytön edistämistä. Julkaisu 97/2024. 37 s.

10.4.2 Yhdistyksen raportit

- Raportti 28/2024 Rusutjärven tila ja lisäveden vaikutukset järvessä 2024. Vahtera, H.

- Raportti 27/2024 Sahajärven verkkokoekalastus 2024. Halonen, A.
- Raportti 26/2024 Riihimäen järvien ja lampien vedenlaatu 2024. Vahtera, H.
- Raportti 25/2024 Jokitalkkari Vantaanjoelle 2024 - Kalataloudellisia toimia ja virkistyskäytön edistämistä. Lehto, R. ja Tolvanen, O.
- Raportti 24/2024 Virtavesi-inventoinnit Vantaanjoen vesistöissä vuonna 2024. Lehto, R. ja Tolvanen, O.
- Raportti 23/2024 VHVSY ry:n sähkökoekalastukset vuonna 2024. Lehto, R. ja Tolvanen, O.
- Raportti 22/2024 VHVSY ry:n kalataloudelliset kunnostukset vuonna 2024. Tolvanen, O.
- Raportti 21/2024 Nurmijärven Vehkaojan sähkökoekalastukset vuonna 2024. Tolvanen, O.
- Raportti 20/2024 Jokelan LUMOUS-hankkeen purokunnostussuunnitelma. Tolvanen, O., Lehto, R. ja Vahtera, H.
- Raportti 19/2024. Riihimäen pohjavesialueiden suojelusuunnitelma - Päivitys 2024. Turtiainen, H.
- Raportti 18/2024 Riihimäen seurakunta. Hirvijärven leirikeskuksen jätevedenpuhdistamon käyttö- ja päästötarkkailun vuosiyhteenveto 2023. Männynsalo, J.
- Raportti 17/2024 Espoon seurakuntayhtymä. Kellonummen hautausmaan jätevedenpuhdistamon käyttö- ja päästötarkkailun vuosiyhteenveto 2023. Männynsalo, J.
- Raportti 16/2024 Espoon seurakuntayhtymä. Velskolan toimintakeskuksen jätevedenpuhdistamon käyttö- ja päästötarkkailun vuosiyhteenveto 2023. Männynsalo, J.
- Raportti 15/2024. FRS Finland Oy. Isosaaren linnakesaaren jätevedenpuhdistamon käyttö- ja päästötarkkailun vuosiyhteenveto 2023. Männynsalo, J.
- Raportti 14/2024. Vantaanjoen yhteistarkkailu - Vedenlaatu 2023. Vahtera, H. ja Männynsalo, J.
- Raportti 13/2024. Helsingin Diakonissalaitos. Rinnekotien jätevedenpuhdistamon käyttö- ja päästötarkkailun vuosiyhteenveto 2023. Männynsalo, J.
- Raportti 12/2024. Keski-Uudenmaan vesi kuntayhtymän vedenottamoiden velvoitetarkkailun tulokset Vuosiraportti 2023. Turtiainen, H.
- Raportti 11/2024. Nurmijärven Veden pohjavedenottamoiden velvoitetarkkailun tulokset Vuosiraportti 2023. Turtiainen, H.
- Raportti 10/2024. Fazerilan pohjavesiyhteistarkkailun vuosiraportti 2023. Turtiainen, H., Ulmanen, H.
- Raportti 9/2024. Kulomäen alueen pohjaveden laadun seuranta - vuosiraportti 2023. Turtiainen, H. Ulmanen, H.
- Raportti 8/2024. Hyvinkään pohjavesialueen vedenlaadun ennakkoseuranta, vuosiraportti 2023. Turtiainen, H. Ulmanen, H.
- Raportti 7/2024. Vihtilammin säännöstelyn vaikutustarkkailu Vihtilammissa ja Sääksjärvessä 2023. Vahtera, H.
- Raportti 6/2024. Nurmijärven Vesi. Nurmijärven Kirkonkylän jätevedenpuhdistamon käyttö- ja päästötarkkailun vuosiyhteenveto 2023. Männynsalo, J.
- Raportti 5/2024. Riihimäen Vesi. Riihimäen jätevedenpuhdistamon käyttö- ja päästötarkkailun vuosiyhteenveto 2023. Männynsalo, J.
- Raportti 4/2024. Hyvinkään Vesi. Kaltevan jätevedenpuhdistamon käyttö- ja päästötarkkailun vuosiyhteenveto 2023. Männynsalo, J.

- Raportti 3/2024. Nurmijärven Vesi. Nurmijärven Klaukkalan jätevedenpuhdistamon käyttö- ja päästötarkkailun vuosiyhteenveto 2023. Männynsalo, J.
- Raportti 2/2024 Pääkaupunkiseudun pohjavesiyhteistarkkailun vuosiraportti 2023. Turtiainen, H., Ulmanen, H.
- Raportti 1/2024 Tuusulan pohjavesiyhteistarkkailun vuosiraportti 2023. Turtiainen, H.

10.4.3 Muut julkaisut

Jatkuvatoiminen veden laadun mittaus Lepsämänjoen valuma-alueella, Luodeslampi, P. Aquarius 2024–2025.

Automaattisella veden laadun ja määrän seurannalla saadaan laadukasta reaaliaikaista tietoa – vaan ei suinkaan ilmaiseksi ja vaivattomasti, Särkelä, A. Aquarius 2024–2025.

Keravan juhluvuoden ympäristöteko, Lehto, R. Aquarius 2024–2025.

11 Osallistuminen koulutukseen

Koko henkilöstön osaamistaso pidetään koulutuksien avulla tasolla, jolla työtehtävistä on mahdollista suoriutua hyvin. Vuosittain laaditaan koulutussuunnitelma, jossa määritetään pääpiirteittäin kunakin vuonna tapahtuvan koulutuksen perusteet.

Osa koulutuksesta liittyy työturvallisuuteen, esimerkiksi sähkökoekalastusten vastuuhenkilöllä on voimassa oleva sähkötyöturvallisuuskoulutus ja koko henkilöstöllä ylläpidetään hätäensiapukoulutusta. Olennaista on myös, että näytteenottoa tekevät henkilöt ylläpitävät sertifikaattejaan tarvittavin koulutusmäärin. Koulutukset valitaan tarjonnan ja tarpeen mukaan vuoden aikana.

Vuonna 2024 vesiensuojeluyhdistyksen henkilökunta osallistui seuraaviin koulutus- ja keskustelutilaisuuksiin:

- Maataloustieteen päivät, Viikki, 10.-11.1.2024 (Paula Luodeslampi)
- Kansallinen PFAS-webinaari 10.1.2024 (Jari Männynsalo)
- Laadukkaan kenttätoiminnan jäljillä, vesistönäytteenottajien sertikoulutus, Viikki, 15.1.2024 (Paula Luodeslampi)
- SPR Ensiapukurssi webinaari 25.-26.1.2024 (Oula Tolvanen)
- Kunta vesiensuojelijana –seminaari, Uudenmaan ELY-keskus 25.1.2024 (Anu Oksanen)
- SYKE:n järjestämä koulutuspäivä Vedenlaatumalli WSFS-Vemala:n käyttöön, Viikki. 8.2.2024 (Paula Luodeslampi, Heli Vahtera ja Anna Halonen)
- OM:n Tekoälyn käyttöönotto tietoturvallisesti webinaari 1.2.2024 (Marja Eriksson)
- Simulaatiomallinnuksen avulla hevosalan ympäristövaikutukset hallintaan (Simuhepo) -hankkeen webinaari, HAMK, 14.2.2024 (Paula Luodeslampi)
- Suomen Vesiyhdistyksen Maailman Vesipäivän seminaari Water for peace 22.3.2024, etänä (Jari Männynsalo)

- ELY:n Kuinka saadaan vesienhallinnan toimenpiteitä toteutukseen kannustejärjestelmien ja hankkeiden avulla-webinaari to 11.4.2024 (Anna Halonen)
- Työkykywebinaari, Ilmarinen 23.4.2024 (Marja Eriksson)
- Hulevesijaoston hulevesiseminaari Tampereella, 25.-26.4.2024 (Reetta Lehto ja Heli Vahtera)
- FOMARE-fosforiseminaari, LUKE, 8.5.2024 (Paula Luodeslampi)
- Opitaan lisää ojista -hankkeen oja / luonnonmonimuotoisuuswebinaari, HAMK, 14.5.2024 (Paula Luodeslampi)
- Yhdistysten ja säätiöiden ajankohtaiswebinaari, KPMG 15.5.2024 (Marja Eriksson ja Anu Oksanen)
- Työelämän monimuoto webinaari, Uudenmaan te-toimisto 29.5.2024 (Marja Eriksson)
- Sähkötyöturvallisuuskoulutus, verkkokoulutus 29.7.2024 (Reetta Lehto ja Oula Tolvanen)
- Työturvallisuuskoulutus, verkkokurssi 14.8.2024 (Harri Turtiainen)
- Työturvallisuuskoulutus, verkkokurssi 16.8.2024 (Heli Vahtera)
- Maaperä- ja pohjavesipäivät 17.-18.9 (Harri Turtiainen)
- Yleisen verokannan korotus Fivaldi, Visma webinaari, 20.8.2024 (Marja Eriksson)
- Puhdistamonhoitajien koulutuspäivät 18.-19.9.2024, Hämeenlinna (Jari Männynsalo ja Asko Särkelä)
- Maalta mereen -kosteikkoseminaari, WWF, 26.9.2024 (Paula Luodeslampi)
- Työkykywebinaari, Ilmarinen, 2.10.2024 (Marja Eriksson)
- Scalgo live- suunnitteluohjelman koulutuswebinaari, Scalgo, 4.10.2024 (Paula Luodeslampi)
- YM työpaja, vesien ja merenhoito: maa- ja metsätalous, YM, 14.10.2024 (Paula Luodeslampi)
- YM työpaja, Vesien- ja merenhoito: yhdyskunnat, haja-asutus, teollisuus ja liikenne, 22.10.2024 (Jari Männynsalo)
- Kauppakamarin ajankohtaiswebinaari lakimuutoksista, 4.11.2024 (Marja Eriksson)
- Yhdistysten ja säätiöiden ajankohtaisseminaari, KPMG, 13.11.2024 (Marja Eriksson)
- Maatalouden ympäristötiedon vaihtopäivät, Maa- ja Metsätalousministeriö, 13.11.2024 (Paula Luodeslampi)
- Lähivedet ympäristökasvatuksessa -seminaari, VÄLKE-verkosto, 14.11.2024 (Paula Luodeslampi ja Reetta Lehto)
- Työnantajan asiointipalvelu uudistuu webinaari, Kela, 19.11.2024 (Marja Eriksson)
- Vesiluontoa pintaa syvemältä LUMO-seminaari, Helsingin kaupunki, 22.11.2024 (Anna Halonen ja Reetta Lehto)
- Talous- ja palkkahallinnon webinaari, Ilmarinen, 28.11.2024 (Marja Eriksson)
- Tulorekisteri vuosimuutokset 2025 webinaari, Tulorekisteri, 4.12.2024 (Marja Eriksson)
- Vesilaitosyhdistyksen (VVY) vesihuoltolaitosten kehittämisrahaston juhlaseminaari 11.12.2024 (Jari Männynsalo)

12 Toiminta Suomen vesiensuojelun keskusliitto ry:ssä

Suomen vesiensuojelun keskusliitto ry edustaa alueellisia vesiensuojeluyhdistyksiä yhteisissä asioissa suhteessa valtionvaltaan ja muihin julkisiin yhteisöihin. Liitto antaa lausuntoja, tekee esityksiä ja aloitteita sekä laatii kannanottoja vesien- ja ympäristönsuojelun kehittämiseksi. Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry on kymmenen muun alueellisen vesiensuojeluyhdistyksen tavoin liiton jäsen.

Liiton hallituksen puheenjohtajana toimi Jari-Pekka Pääkkönen ja toiminnanjohtajana Hannu Moilanen. liittosihteerin tehtävistä vastasi Asko Särkelä. Paula Luodeslampi osallistui liiton tiedotustehtäviin. Liiton hallitukseen kuuluivat VHVS:n edustajina varsinaisena jäsenenä Jari-Pekka Pääkkönen (pj.) ja varajäsenenä Anu Oksanen.

Viestintä ja sen kehittäminen on ollut yksi keskusliiton toiminnan painopisteistä. Kerran vuodessa julkaistava Aquarius-lehti on liiton ja sen jäsenyhdistysten hyvin tunnettu käyntikortti. Alueellisten jäsenyhdistysten aukeaman laajuisten artikkeleiden ohella lehdessä oli tänä vuonna ympäristöministeriön, Suomen ympäristökeskuksen ja MTK:n edustajien laatimat maatalouden vesiensuojeluun liittyvät artikkelit.

Suomen Vesiensuojelun keskusliiton vuonna 2023 lanseeraamat Aquarius-päivät järjestettiin maaliskuussa 2024 Helsingissä. Aquarius-lehden sisältöön kytkeytyvä Aquarius-seminaari järjestetään vuosittain. Tilaisuudella edistetään liiton näkyvyyttä ja kehitetään yhteistyötä muiden samat arvot jakavien vesiensuojelutyötä tekevien organisaatioiden kanssa.

Keskusliiton vuoden 2023 koulutuspäivien yhteydessä lanseeratun keskusliiton ansiomerkkijärjestelmän avulla palkitaan ja nostetaan esille vesiensuojelun saralla asioituneita henkilöitä. Vuonna 2024 keskusliitto myönsi pääasiassa alueellisten jäsenyhdistysten hakemina 19 ansioristiä tai -mitalia alueellisissa jäsenyhdistyksissä ja/tai keskusliitossa pitkään ja ansiokkaasti työskennelleille henkilöille.

Myös valtiollinen palkitseminen tuli uutena tapana nostaa vesiensuojelua ja sen toteuttajia esille. Tasavallan presidentti myönsi itsenäisyyspäivänä 2023 ritarikuntien esityksestä Suomen Leijonan ansiomerkit kolmelle Suomen Vesiensuojelun keskusliiton vesiensuojelussa ansioituneille hallinto- ja toimihenkilöille. Juhlatilaisuus ja -lounas järjestettiin Aquarius-päivien yhteydessä 11.3.2024 Helsingissä.

Liiton hallitus kokoontui vuonna 2024 yhdeksän kertaa.

Suomen Vesiensuojelun keskusliitto ry antoi vuoden 2024 yhteensä 13 lausuntoa ja kannanottoa:

- 14.3.2024 [Lausunto Suomen meriympäristön tila 2024-arviosta](#)
- 22.3.2024 [Kannanotto vesiensuojelun huomioimisesta maanviljelyssä](#)
- 11.6.2024 [Lausunto kuivuusriskien hallinnan kansallisista suuntaviivoista](#)

- 16.6.2024 [Lausunto vesienhoidon keskeisistä kysymyksistä ja työohjelmasta Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueella 2028–2033](#)
- 16.6.2024 [Lausunto vesienhoidon keskeisistä kysymyksistä ja työohjelmasta Vuoksen vesienhoitoalueella 2028–2033](#)
- 16.6.2024 [Lausunto vesienhoidon keskeisistä kysymyksistä ja työohjelmasta Kemijoen-, Tornionjoen ja Tenon-Näätäjäjoen-Paatsjoen vesienhoitoalueella 2028–2033](#)
- 16.6.2024 [Lausunto vesienhoidon keskeisistä kysymyksistä ja työohjelmasta Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueella 2028–2033](#)
- 16.6.2024 [Lausunto vesienhoidon keskeisistä kysymyksistä ja työohjelmasta Oulujoen-linjojen vesienhoitoalueella 2028–2033](#)
- 30.8.2024 [Lausunto lakiluonnoksesta eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa](#)
- 2.9.2024 [Lausunto valtion aluehallintouudistusta koskevasta lainsäädännöstä](#)
- 27.9.2024 [Lausunto hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi 2025](#)
- 11.11.2024 [Lausunto vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain, ympäristönsuojelulain ja vesilain 3 ja 11 luvun muuttamisesta](#)
- 29.11.2024 [Lausunto fosforin käytöstä maa- ja puutarhataloudessa sekä viher- ja ympäristörakentamisessa annetun valtioneuvoston asetuksen 13 §:n muuttamisesta](#)

Liiton asiantuntijaryhmillä on tärkeä rooli niin liiton toiminnassa kuin alueellisten vesiensuojeluyhdistysten yhteistyön toteuttamisessa. Ryhmät toimivat toiminnanjohtajan, alueyhdistysten toiminnanjohtajien sekä hallituksen apuna valmistellen mm. alaansa liittyviä lausuntoja ja alan koulutusta. Ryhmien tarkoituksena on hyödyntää vesiensuojeluyhdistysten asiantuntemusta ja osaamista sekä edistää jäsenyhdistysten välistä yhteistyötä. Asiantuntijaryhmien tehtäväksi annetaan tarkastellaan ja kehitetään asiantuntijatyötä.

Yhdistyksen työntekijät osallistuvat aktiivisesti liiton asiantuntijaryhmien toimintaan. Toiminnanjohtajien ryhmään kuuluu yhdistyksen toiminnanjohtaja Anu Oksanen. Jari Männynsalo on liiton puhdistamotyöryhmän, koulutustyöryhmän ja IT-työryhmän jäsen. Limnologi Heli Vahtera puolestaan kuuluu vesistö- ja vesienhoito työryhmään ja vesistökunnostusryhmään. Viestintäryhmään kuuluvat Paula Luodeslampi (pj.) ja Oula Tolvanen, pohjavesiryhmään Harri Turtiainen sekä kalaryhmään Oula Tolvanen.

Jari Männynsalo on toiminut ympäristönäytteenottajien sertifioinnin Vesinäytteenotto ja -mitaus kurssin tentaattorina TAMK-keskusliitto-yhteistyössä.

Liiton vuosittain julkaiseman asiantuntijalehden, Aquariuksen (2024/2025) teemana oli ”Maatalouden vesiensuojelu”. Keskusliiton kotisivut ovat osoitteessa www.vesiensuojelu.fi ja Facebook-sivut www.facebook.com/vesiensuojelu.

13 Tilinpäätös

Yhdistyksen jäsenmaksu vuonna 2024 oli 210 € perusmaksuyksiköltä. Varainhankintana kerättyjä jäsenmaksuja oli 199.920 €.

Yhdistyksen varsinaisen toiminnan tuotot olivat yhteensä 803.126,02 €, joihin sisältyivät vesistö- ja puhdistamotarkkailutuotot sekä jäsenten hankeavustukset ja lisäksi muita tuottoja 331.426,02 €. Muut tuotot koostuivat pääosin valtionavusta yhdistyksen hankkeille.

Taseen loppusumma oli 934.170,61 €. Yhdistyksen tulos vuonna 2024 oli 48.563,14 € ylijäämäinen. Yhdistys hankki yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa Lepsämänjoen jatkuva-toimisen vedenlaadun seurantapisteelle omat anturit, ja tämän vuoksi anturivuokrat jäivät vuonna 2024 merkittävästi arvioitua pienemmiksi.

Kuva yllä: Yhdistyksen toiminta-alue.

Vantaanjoen ja Helsingin seudun
vesiensuojeluyhdistys ry

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry
Latokartanonkaari 3, 00790 Helsinki
vhvsv@vantaanjoki.fi
www.vantaanjoki.fi

